

Farní zpravodaj

Římskokatolické farnosti Dolní Loučky, Olší a Žďárec

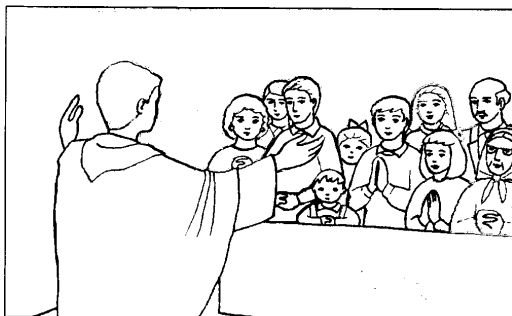

Číslo 3/2016

Březen 2016

Otec, který dává srdce a vzbuzuje důvěru

Bůh je Otec, který umí i něžně milovat. Vede nás k tomu, abychom si vážili vlastních životů, a chce, abychom jeho lásku uskutečňovali i v církvi. Předává své srdce. Stává se blízkým i vzdáleným.

Otec chce, abychom vstoupili do velkého dobrodružství, které nás čeká. Nechce, abychom se zamotali do svých slimáčích problémů, utažení a skrývající se při prvním dotyku ohrožení. Pane, ty chceš, abychom ti důvěřovali. Neboť věříme, že naše životy jsou ve tvých rukou. Jen tě prosíme, pokud jsme se již

rozhodli ti odevzdat svůj vnitřní svět a život, dej nám sílu, abychom uměli snést i své slabosti. Co ode mne Bůh žádá? Abych se stal osobností, citově plnohodnotným člověkem, který umí spolupracovat a je schopen vytvářet zdravé vztahy. Tyto vztahy mám budovat a podněcovat i dál - jako Otec. Všechny potíže mám vidět realisticky, v duchu víry, že nás Otec vede a stará se o nás.

Obětoval Syna za svět

Apoštol Pavel mluví v listu Římanům o lásce Boha Otce k nám jako o posledním zdroji spásy. Bůh Otec dokazuje svou lásku tím, že posílá na svět svého vlastního Syna. Tento čin udivuje, ba dokonce možná i pohoršuje lidskou mysl. Kristus zemřel, aby dokázal Otcovu lásku. Odrazuje nás zde zejména krutost, kterou Otec obětoval svého Syna za svět. Platí zde však i jiná věta, kterou říká Jan: "Spravedlivý Otče, svět tě nezná" (Jan 17, 25). My ve skutečnosti nemáme šanci pochopit pojem Boží lásky.

Otčenáš recitujeme při každé mši svaté. Uvědomujeme si hloubku těchto velkých slov? Bylo by dobré, kdybychom si přitom vždy prohlubovali svůj vztah k Otci. Otčenáš je úplně jednoduchá modlitba, která se dostala do liturgie postupně. Mnozí tvrdí, že patřila k přípravě na přijetí Eucharistie. Všichni se jí modlili jako bratři a sestry, jako ti, kteří byli pokřtěni a hodni Kristovy milosti. V prvních stoletích křesťanství se modlili Otčenáš před svatým přijímáním na zakončení eucharistické modlitby, když se věřící chystali přijmout Kristovo tělo a krev. Od 4. století je modlitba Otčenáš součástí liturgie. První záznamy o tom pocházejí od Cyrila Jeruzalémského a sv. Ambrože. Hypolit Římský ji například nezmiňuje. O něco později se o ní zmiňuje sv. Augustin. Až v 6. století ji běžně recitovali v Galii a Hispánii, v dnešním Španělsku a Francii. Stablní místo si v liturgii našla až za Řehoře Velikého kolem roku 604. Tento papež ji zařadil těsně po římském kánonu. Otčenáš se lid modlil před svatým přijímáním během lámání chleba, přičemž se důrazně a nahlas vyslovovali slova "zbav nás od zlého". Po Druhém vatikánském koncilu se doporučovalo, aby Otčenáš zpívali nebo recitovali věřící spolu s knězem.

Pochybujeme o otcovství

Otče náš, jak jednoduché svolání! Otče, Abba, znamená tatínek. Toto slovo naznačuje velikost hodiny, kterou Bůh poskytl zemi. Otčenáš se hned nato prosadí do nebes, do nového světa. Nejsme otroky, ale Božími dětmi. Tedy ne jak to bylo ve Starém zákoně. Bůh je náš Otec a my jsme jeho milované děti. Je to nádherné nazývat ho svým Otcem. Když první křesťané mohli vyslovit Abba, dostali se do úžasu. Cítili se šťastní, že přijali ducha synovství a že

vstupují do Otcova domu ne jako žebráci, ale jako důstojné děti. Tito hluboce věřící lidé v prvních křesťanských dobách ukazovali, jakou důvěru toto slovo v sobě neslo. Bohužel, jsme dnes svědky ztráty tohoto úžasného postoje a stále více se utápíme v pochybnosti, byť bez důvodu, neboť Otec, který je na nebesích, je hoděn stejné důvěry. On se nemění. Problém tkví v nás. První křesťané si plně uvědomovali velkou Boží rodinu. Slovo bratr a sestra zní vzájemně, ne egoisticky, izolovaně. Otčenáš je společnou modlitbou rodiny.

Otec se nás dotýká

Otec má jedinečné poslání. Jeho vliv přesahuje období osmnácti let strávených pod jednou střechou. Jeho "dotek" je s námi po celý život. Ať už si to uvědomujeme nebo ne, ať to přijímáme, nebo před tím utíkáme, ať se bouříme, nebo jsme apatičtí. Základním úkolem otce v rodině je poskytnout pocit bezpečí svým dětem, předat jim radost ze života. Tento úkol je různorodý. Závisí na tom, zda jde o syna, nebo o dceru. Pro syna by měl být otec silným vzorem totožnosti. A dceři by měl předat především pozitivní obraz muže. Oběma by měl ukázat správný způsob úsilí o vlastní život. Otcovství se jako povolání neomezuje jen na něžnou lásku k dítěti. Nestačí poskytnout dítěti vše, co potřebuje. Nejde ani o citovou vřelost, ale o vedení dítěte k odpovědnosti. To nejdůležitější pro dítě a pro rodinu je otcova autorita. Zplození dítěte a jeho

výchova dává muži - otci kromě toho jedinečnou příležitost překonat vlastní egoismus. Otec se přibližuje ke svým dětem malými krůčky. Děti chtějí zažít otcovu blízkost, "dotek", který vytváří rodinu. Blízkost a rodina v italštině mají stejný základ. *Famigliarita* - důvěrnost, rodinnost, a *famiglia* - rodina. Otec postupně vytváří tento pocit blízkosti, přítomnosti. Takto nutí sám sebe prožívat a chápat sebe uprostřed rodiny. Bojuje proti silnému mužskému egoismu a odstraňuje ho

tím, že se stará o rodinu, zajišťuje její útočiště, vytváří rodinný prostor, ve kterém posiluje i své mužské já.

Stejně vytváří i zdravé sociální společenství. Upouští od své agresivity, kterou musí postupně přesouvat na úkoly, které souvisejí s rodinou a zajištěním

života. Otec předává své srdce, stává se blízkým i vzdáleným. Toto je jeho tajemství.

Bůh k obrazu člověka

Umíte říci slovo Otec bez potíží? Nevyslovujete ho i s negativní zkušeností vlastního otce? Protože ideu o Bohu Otci si často vytváříme na základě pohledu na vlastního otce, na vlastní rodinu. Voltaire vyslovil jednou strašná slova: "Bůh učinil člověka ke svému obrazu a ke své podobě, ale člověk mu to vrátil." Člověk je od přírody modloslužebník, ustavičně si vytváří Boha Otce podle svého obrazu. Uzavírá kompromis, protože každý z nás nosí ve svém nitru určitý sklon k idolatrii. V konečném důsledku to není nic jiného než alergie na úplné, radikální klamání se o Bohu. Člověk žárí na Boha. Často při rozhovoru s mladými lidmi dostávám otázku: "Proč Bůh, a proč ne já?" Chtějí mít stejnou lásku jako Bůh, ačkoli jí nejsou schopni - a to je ďábelství. Člověk totiž neumí milovat "celým srdcem, celou duší, všemi silami". Přece je modloslužebníkem, neboť je plný vzdoru, úniku a nevyčísitelného sklonu ke kompromisům. Jsme zvyklí v sobě spojovat trošku zbožnosti, trošku kultovních povinností a kapku liturgické slušnosti. Jsme velmi citliví až nedotknutelní a vebíme vlastní požitky. A přitom se chceme podobat Bohu. Proč ne já? Bůh miluje úplně, člověk pouze částečně. A to je i posláním otců, aby se zbavovali sebe, svých zájmů, koníčků, ambicí i kariéry. Existuje pouze jediné povolání pro otce a to je láska, milovat ty, ke kterým je poslán. Bůh Otec nám nahání strach, protože chce všechno. Chce, abychom povolání otcovství prožívali naplno. Abychom ho "nefušovali", nehráli si na cosi, co nejsme. Abychom vychytrale nevytvářeli dojmy, že vše je v pořádku. Otec se má darovat úplně. Toto je cesta záchrany společnosti.

Otcovství v hloubi srdce

Máme pokušení představovat si Otce, který je daleko, jako věčně nespokojeného. Představujeme si ho jako roztřeseného, protivného a nespokojeného. Spíše si myslím, že takového si ho představuje pouze dnešní společnost, média a kultura. Boha Otce představujeme jako toho, kdo nemá příliš mnoho lásky, a už vůbec ne pro nás. Těžko se nám věří, že on nás miloval jako první. Potřebujeme znovu objevit otce, vždyť zajisté mnozí muži mají kdesi v hloubi srdce skrytou tuto touhu po naplnění otcovství a po odkrytí a darování lásky. Tak rád bych povzbudil všechny otce, aby objevili své velké poslání!

Otčenáš - těžko proniká do našeho srdce. Chceme to Bohu vrátit, že tu jeho lásku necítíme. Ale Bůh nežije pro sebe. Chce nás obejmout, milovat. Být otcem, to je iniciativa lásky, ale i náročnosti. Otec musí také požadovat, donutit své děti i proti jejich vlastní vůli, protože sleduje jejich dobro. Jsme bouřící se děti, a to často. Být otcem znamená milovat i buřiče. Mít rád zdarma a nečekat na vrácení lásky. Kněz Guy Gilbert hovoří o velikosti lásky. Vzpomíná, jak často při mši jen "drmolíme" Otčenáš. Odemeleme ho bez vnitřního přesvědčení, bez lásky. Podává svědectví, jak při mši svaté, když si lidé měli podat ruce na znamení pokoje, jistá paní - Boží "dcera" - měla podat ruku muži jiné národnosti a vedle ní ještě sousedce, kterou neměla v lásce. Ustoupila stranou a skryla si ruce. Ano, v té chvíli vyjádřila, že netouží po společenství, nechce rodinu, nepřeje si být s Otcem. Otec však volá po našem srdci, po srdci svého dítěte, má vždy otevřené ruce, aby je mohl podat z jedné i druhé strany. Otec odpouští a učí odpouštět i nás.

(podle KN)

Svatá zpověď je Boží lékárna

Kdyby se nás někdo zeptal, jestli si ještě pamatujeme na první svatou zpověď, co bychom řekli? Těšili jsme se? Měli jsme strach? Byli jsme rádi, že to máme za sebou? Byl to hezký zážitek? Byl to špatný zážitek? Pamatujeme se ještě na kněze? Říkali jsme hříchy zpaměti? Měli jsme je napsané na papíře? Nebo si už nepamatujeme první zpověď?

Vzpomínám si, že jako mladý kněz jsem dostal radu, abych byl vždy velmi koncentrovaný, když budu zpovídat děti, které se chystají na první svaté přijímání. Právě od zážitku první svaté zpovědi se může odvíjet celoživotní vztah, dobrý nebo špatný, k svátosti smíření. Ať si už pamatujeme, nebo

nepamatujeme první svatou zpověď, bylo to v našem životě několik důležitých minut, které nás nastartovaly na celoživotní cestu posvěcování, pokání, vyznávání hříchů, lítosti a opakovaných pádů. Svatá zpověď formovala kvalitu našeho života. A možná ani neformovala.

Zopakujme si jednoduché počty. Žijí například mezi námi lidé, kteří mají 60 let a 40 let chodí pravidelně ke svaté zpovědi. Pokud je to jednou za měsíc, tak za to období je to přibližně 500

zpovědí. U někoho možná více, u někoho méně. Mohl by Pán Bůh o nás vydat svědectví, že jsme lepší než ti, kteří za tu dobu byli možná pětkrát či nebyli vůbec u zpovědi?

Liturgické vysluhování svaté zpovědi prošlo, jako každá jiná svátost, dějinným vývojem až do dnešní podoby. Podstatné prvky se však nikdy neměnily: výzva k pokání a obnově života, vyznání hříchů, lítost a předsevzetí změnit život. Svátost smíření se vždy vysluhovala i v konkrétní vnější sociální, politické, náboženské, filozofické a morální atmosféře, která měla vliv na její prožívání.

Ohrožení

Ilustrujme, co o dnešních časech napsal sv. Jan Pavel II. před třiceti lety ve známé exhortaci *Reconciliatio et poenitentia* o smíření a pokání: "Svátostnou zpověď opravdu ohrožuje na jedné straně zatmění mravního a náboženského svědomí, oslabení citlivosti na hřích, znetvoření pojmu pokání a slabé úsilí o křesťanský život; na druhé straně je to zase někdy dost rozšířený názor, že odpuštění lze dosáhnout přímo od Boha bez svátosti smíření i za normálních okolností, jakož i zvykové přistupování k této svátosti, často bez vroucnosti a pravé vnitřní svobody, což snad vzniklo z nesprávného a pokřiveného chápání jejích účinků".

Ohrožení svátostné zpovědi může způsobovat i krize pocítování existence Boha. V životě mnoha křesťanů Bůh přestal být přítomen. Postupně se tak ztrácí závislost mezi stvořením a Stvořitelem, mezi dětmi a Otcem. To má vliv i na formování svědomí a člověk se postupně přestává cítit vinným vůči Bohu. Zlo, které koná, nenazývá hříchem, ale selháním, které ostatně ani selháním není, když mu přinese nějaké materiální dobro nebo rozkoš.

Takové lidi bychom mohli přirovnat k francouzovi Robertu C., který měl před několika lety těžkou autohavárii. Po ní byla jeho tvář celá zničena. Podrobil se 27 plastickým operacím, ale výsledek byl žalostný. Naděje viděl už jen ve vytvoření plastické masky, která vše zakryje. Odborník na masce pracoval 200 hodin. Před sebou měl Robertovu fotografii před nehodou. Podařilo se mu vytvořit masku, se kterou byl Robert spokojený. Konečně se mohl ukázat mezi lidmi. Každý večer si však musel masku stáhnout z obličeje a v zrcadle viděl svou hroznou tvář. To mu způsobovalo psychické poruchy a musel se léčit.

I lidé, kteří ztratili pocit hříchu, se podobají tomuto muži. Vytvořili si umělé masky, jimiž zakrývají své zlé skutky, tupé svědomí a egoistické srdce. Ztratili svou pravou tvář a jejich život se stal velkou přetvářkou a lží. Ani oni to někdy nevydrží a sesypou se. Potřebují psychiatra a možná nakonec, chválabohu, vyhledají i kněze.

Důležité setkání

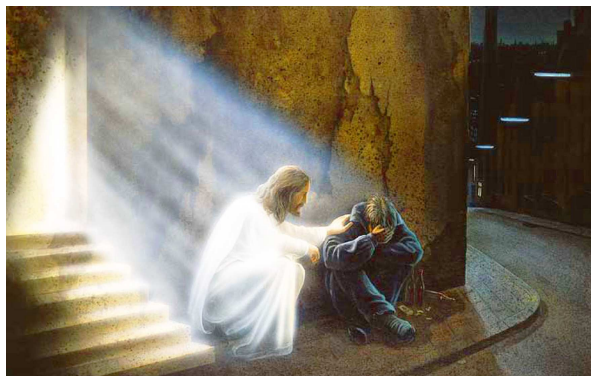
V základních prvcích svátosti pokání je přítomna láska a milosrdenství našeho Otce, Ježíšova láska z kříže a láska Církve, která nám chce pomáhat žít podle slov sv. Pavla: "Nevíte, že jste Boží chrám a že ve vás přebývá Boží Duch?" (1 Kor 3, 16). V postní době se připravujeme na Velikonoce, ale i na vlastní vzkříšení z hříchů. Svátost pokání je prvním darem Vzkříšeného. Zjevil se apoštolům ve večeradle a řekl: "Přijměte Ducha Svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, budou zadrženy." (Jan 20, 22 - 23).

První známou etapou v přípravě na svatou zpověď je zpytování svědomí. Zpytování svědomí je setkání s Bohem, ale i setkání se sebou samým. Pro někoho mohou být namáhavá obě setkání. V životě dokážeme přijmout mnoho věcí a názorů. Nejtěžší se nám přijímá pravda o sobě. Podobně absolvujeme nespočet setkání, ale nejtěžší setkání je se sebou samým před Boží tváří. Pokud se nám však v síle Ducha Svatého podaří spojit rozbité tabule Desatera a pošlapané evangelium a podívat se do nich jako do zrcadla, tak je to první a zásadní předpoklad dobré svaté zpovědi.

Mít odvahu poznat svůj stav potvrzuje i praxe z nemocnic. V minulosti mohli lidé říci, že nechtějí znát svůj zdravotní stav. Dnes už taková praxe není. Aby mohli spolupracovat s lékařem, musí vědět pravdu o svém stavu. I zpovědnici můžeme přirovnat k Boží lékárně, ve které se můžeme vyléčit ze všech nemocí ducha a také z mnoha nemocí těla. Musíme je však znát a přiznat si je.

Nestačí jen znát svůj stav. Musíme ho i upřímně litovat. Bohužel, někdy nedokážeme vzít plnou odpovědnost za své hříchy a začneme obviňovat. Obviňujeme lidi, obviňujeme situaci, obviňujeme prostředí, obviňujeme rodiče, obviňujeme samého Boha. Vidíme to už v ráji, kde Adam obviňuje

Evu, Eva obviňuje hada, a žádný z nich nechce vzít odpovědnost za svůj čin, i přesto, že se k němu přiznávají.

Můžeme si připomenout i postoj Petra a Jidáše. Oba zradili. Jidáš uznává, že spáchal omyl. Dokonce to vyznává před kněžími ve svatyni a hází na zem třicet

stříbrných. Nemá však odvahu podívat se Ježíšovi do očí a poprosit ho o odpuštění. Naopak, rozhodl se pro další tragédii: sebevraždu. Petr si uvědomil odpovědnost za spáchané zlo a chce ho napravit. Naopak Jidáš nepřebírá odpovědnost a k jednomu hříchu přidává druhý.

Podstatou lítosti nad hříchy je odvaha vzít stoprocentní odpovědnost za ně. Zároveň upřímně litovat toho, co jsme jimi způsobili Bohu a bližním, a slíbit, že už je nechceme opakovat.

Vyznání

Sv. Jan Pavel II. vysvětluje, že vyznání hříchů je znamením setkání hříšníka s Církví v osobě jejího služebníka; uznání vlastní hříšnosti před Bohem a Církví a lepšího poznání sebe sama před Božím pohledem.

Člověk potřebuje vyznání svých vin i kvůli psychickému zdraví a vnitřnímu klidu. Mnozí, kteří odmítli svatou zpověď, potřebovali náhradu, která se jim nabízela v psychoanalýze. Psychoanalytici mohou lidem pomoci. Nikdy jim však nemohou sdělit, že Bůh jim odpustil hříchy. To může jen kněz.

Jsou však i lidé, kteří jsou tak zamilovaní do svého soukromí, že pokládají za odpuzující všet své hříchy na nos někomu cizímu, například knězi. **Vyznat nahlas své hříchy si proto vyžaduje ctnost silných: pokoru.** Vždyť raději se sebou chlubíme, než sebe soudíme.

Potřebujeme pokoru i proto, že všichni od nás chtějí, abychom jim dokazovali, jací jsme úžasní a schopní. Při zpovědi to nemusíme dokazovat, protože to není pravda.

Měli bychom vědět, že **kvalita zpovědi nespočívá v délce vyprávění.** Zde neplatí přímá

úměra, čím déle se zpovídáme, tím je zpověď lepší. Bůh nepotřebuje od nás hodně slov. On chce, abychom jasně a srozumitelně řekli své hříchy a upřímně jich litovali. Ke svaté zpovědi nepřistupujeme proto, abychom si dobře popovídali. K tomu slouží jiné typy rozhovorů s knězem.

I když svatá zpověď končí lítostí a rozhrěšením, **radost z odpuštění bychom měli projevit i v zadostiučinění** či v osobním závazku, který chceme splnit po svaté zpovědi. Není to přiměřená náhrada za naše urážky, je to spíše vyjádřením touhy, že chceme žít novějším a lepším životem. To potvrzujeme duchovními skutky, ale i konkrétní láskou, někdy i sociální, k bližním.

Kněz

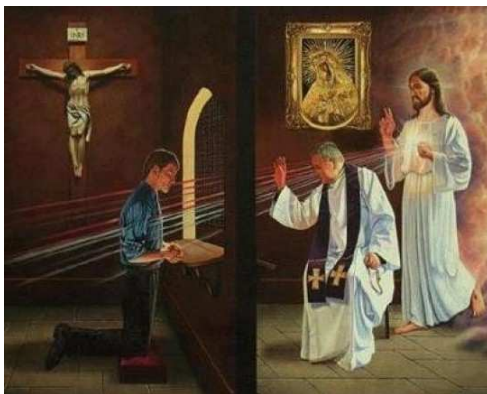
Každý kněz má zkušenost, že poslech zpovědi mu přináší pocit Boží přítomnosti. Kněz sleduje působení Boha v duších penitentů, které se projevuje v pokoře, v smutku za spáchané hříchy, v odhodlání lépe sloužit Pánu Bohu, v touze opět přijmout Eucharistii a v předsevzetí žít v klidu s bližními.

Posvátnou chvílí obrácení, metanoia penitenta, prožívá i sám kněz v pokoře a někdy i dojat blízkostí svátosti, vědom si toho, že i on je hříšník a potřebuje odpuštění stejně jako ten, kterému ho oznamuje.

(podle KN)

Deset faktů o zpovědi

1. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, dávám tím automaticky najevo, že jsem hříšný, což způsobily mé hříchy, kterými jsem se provinil.
2. Pokaždé, když jdu k zpovědi, potvrzuji, že Boží milosrdenství je tu vždy pro mě, že Bohu na mně záleží, že Bůh je Otec, který poslal svého Syna, aby mě svým utrpením a smrtí zachránil.
3. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, potvrzuji, že Boží milosrdenství přichází v osobě Krista. Je to on, kdo mi odpouští hříchy, a ne kněz.
4. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, potvrzuji, že Boží milosrdenství ke mně přichází prostřednictvím Církve - že ona je matkou, která mě miluje i v této svátosti smíření. Pán Bůh chce, abych k němu přišel prostřednictvím jeho Církve.
5. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, potvrzuji, že kněz je jedinečným způsobem Božím služebníkem.
6. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, ukazuji, že s pomocí Boží milosti dokážu věci, které bych jinak nedokázal.
7. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, potvrzuji, že Bůh chce, abych se ke svým hříchům postavil čelem, řekl, že jich lituji, a myslel to vážně. To znamená, že se vzdávám své minulosti, aby dny, které přijdou, byly lepší než ty dosud.
8. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, potvrzuji, že Bůh ode mne očekává, že se s jeho milostí a jejím prostřednictvím zlepším.
9. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, potvrzuji, že Bůh chce, abych odčinil své hříchy i hříchy jiných.
10. Pokaždé, když jdu ke zpovědi, toužím po ní přijmout Eucharistii.

(podle KN)

Tajemství Ježíšovy hrobky

"Zmocnila se jich bázeň a sklopily oči k zemi. Muži jim řekli: »Proč hledáte živého mezi mrtvými? Tady není, byl vzkříšen. Vzpomeňte si, jak vám řekl, když byl ještě v Galileji: Vzpomněly si na ta jeho slova, vrátily se od hrobu a oznámily to všechno jedenácti učedníkům a všem ostatním. Byly to Marie z Magdaly, Jana a Marie, matka Jakubova; a ještě i některé jiné, které byly s nimi, to všechno pověděly apoštolům. Petr se však zvedl a běžel k hrobu. Naklonil se dovnitř a viděl tam ležet jen pruhu plátna. Vrátil se plný údivu nad tím, co se stalo." (Lk 24, 5 - 6. 8 - 10. 12).

Pro rychlé uvedení do tématu si připomeňme, co se vlastně v Jeruzalémě stalo. Ježíš byl již dlouhou dobu kvůli farizeům a vůdcům izraelského lidu nepřijatelný. Měl totiž jiné vize o člověku, tradicích, liturgii, spáse... A podle nich "mluvil velmi podivně o Bohu". Až tak, že to dráždilo jejich farizejské uši. V jejich očích byl rebel.

To vše nesmírně popouzelo velekněze a mocné tehdejšího židovského světa. Nesnesli to, a proto se rozhodli různě zasáhnout.

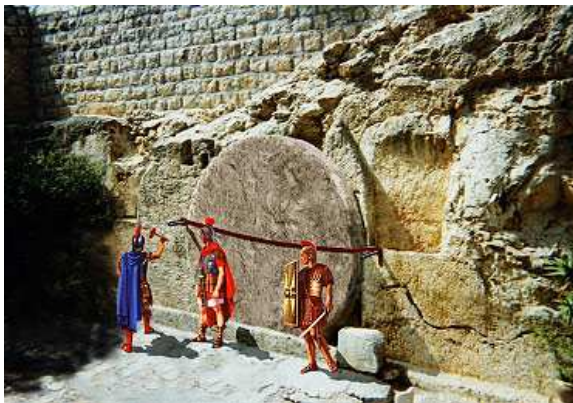
Jelikož věc "spěchá" a blížila se židovská Velká noc, zosnovali scénář, jak na to. Jidáš byl nasnadě a nabídl se, že ho zradí. Událo se to ve čtvrtek po večeri. Ježíše tedy zajali a události nabraly rychlý spád. Velekněží ještě v noci svolali veleradu. Udělali krátký výslech a ještě kratší rozsudek: "Je hoden smrti!" Jelikož hrdelní právo si podržela římská okupační moc, rozhodli se hned zrána vyvinout tlak na Piláta (srov. Jan 18, 1-40).

Ježíše obvinili, že pobuřuje lid proti císaři, že se dělá králem a chce odtrhnout provincii od Říma. Přestože Pilát vinu na Ježíši nenašel, odsoudil ho k smrti. A tak Ježíše v pátek v době oběda ukřižovali. Zemřel ve tři hodiny. Ani slunce to nechtělo vidět, nastalo zatmění (srov. Jan 19, 1-30).

Události po Ježíšově smrti

Pro Židy již po západu slunce začíná sobota, den sváteční. Tato sobota byla mimořádně významná, vždyť se slavily Velikonoce. Proto s Ježíšovým pohřbem všichni velmi spěchali. Abychom lépe pochopili, proč nastal takový chvat, je třeba vědět, že Židé - pokud se dotknou mrtvoly - stanou se obřadně nečistými a nemohou slavit liturgii. A to si nikdo ze zbožných Židů nemohl před takovým velkým svátkem dovolit.

Ježíše tedy snali z kříže a pohřbili do blízkého hrobu. Velkodušně ho nabídl Josef z Arimatie. Tělo zavinuli do plachet, tvář

překryli šátkem a ke vchodu hrobu přivalili kámen. Nechtěli, aby ho divoká zvěř roztrhala. Pak se všichni rozešli (srov. Mt 27, 57-61).

První, kteří se zamysleli nad Ježíšovým zmrtvýchvstáním, byli právě jeho nepřátelé. Ti chladní obchodníci se smrtí kalkulovali i nyní. Tak je znepokojovala tato myšlenka, že šli za Pilátem a důrazně ho žádali, aby postavil k hrobu stráž. Ale kdo to kdy viděl: "Je třeba hlídat mrtvolu? K čemu? Snad bude strašit?" V to Římané nevěřili. Ale aby Pilát uklidnil rozbouřené emoce, stráž tam poslal. Zní to opravdu divně, ale stalo se: římská elitní jednotka hlídala hrob s mrtvolou. A aby nevznikly pochybnosti, že se kolem hrobu něco stalo, důkladně ho zapečetili (srov. Mt 27, 62-64).

Hrob a hroby

Hroby v Jeruzalémě byly většinou vytesané ve skále. Není se čemu divit, vždyť všude byla samá skála. O kvalitní pozemky byla už tehdy nouze. Hroby vypadaly zevnitř jako malé místnosti s výstupkem pro mrtvé tělo. Tato komnata smrti sloužila celé rodině.

Mrtvý se vlastně pochovával nadvakrát. Poprvé hned po smrti: tělo se pomazalo vonnými mastmi a uložilo zavinuté v plachtách. Po nějakém čase, kdy se mrtvola vysušila, pozůstali posbírali kosti a dali je do nádoby. Pokud zemřel další člen rodiny, hrob se mohl opět použít. Vchod do hrobu nebýval velký. I v evangeliu je o tom náznak. Pokud chtěl Jan něco v hrobě vidět,

musel se naklonit (srov. Jan 20, 5). U vchodu byl kámen. Jeho tvar býval většinou kulatý, aby se v případě dalšího pohřbu mohl odkutálet. Nato sloužila i rýha vysekaná na zemi ve skále.

Dnes jsou židovské hroby více na východ od Jeruzaléma, a to z několika důvodů. Jeden z praktických je i ten, že vítr častěji vane od západu, a tak mrtvolný zápach nejde na město, ale do pouště. A co je hlavní: Židé věří, že Mesiáš - kterého mimochodem stále očekávají - přijde do Jeruzaléma od východu. Takže ti, kteří tam mají hroby, budou ihned vzkříšeni. Ale my se vraťme k našemu příběhu.

Když logistika mocných selže

Vojáci tedy statečně střeží mrtvolu a ani netuší, kdo by měl na ně zaútočit. Ale na úsvitu prvního dne v týdnu nastalo zemětřesení, náhrobní skála se odvalila... (srov. Mt 28, 1-4). V takové pro ně hororové situaci berou nohy na ramena a s hrůzou utíkají do města. Byli totiž za hradbami Jeruzaléma. Ale ani farizeové neměli klidný spánek... A když jim někteří strážníci vyprávěli, co se stalo a že tělo není v hrobě, začali bleskově jednat. Do světa nesměla proniknout myšlenka, že Ježíš žije. Tušili, že tato slova mají obrovskou sílu, a měli pravdu. Ale vše, co udělali, bylo marné. Věta: "Ježíš žije!" změnila lidské dějiny.

Farizeové se rozhodli podplatit vojáky a usměrnit jejich výpověď. Ať tvrdí, že zatímco spali, učedníci ukradli

Ježíšovo tělo. Pokud budou mít problém u vladaře, oni ho už uchlácholí (srov. Mt 28, 11 - 15).

O jakém možném problému je řeč? Inu, římský voják nesměl opustit hlídané místo pod trestem smrti. Například když odkryli Pompeje, našli římského vojáka, kterého popel zasypal vestoje. Byl na stráží v době výbuchu sopky a věděl, že musí zůstat na místě, ať se děje, co se děje.

Plán farizeů byl naoko funkční, ale nelogický. V jejich tvrzení jsou takové chyby, že se jim smějeme ještě i dnes: "Pokud vojáci spali, jak věděli, kdo ukradl tělo? Ale pokud nespali, proč nebojovali o tělo, ale dali se přemoci ustrašenými a bezbrannými apoštoly?" Svatopisec si neodpustil poznámku, že tuto proľhanou logistiku si říkají Židé do dnešních dnů. Měl na mysli čas, kdy bylo psané evangelium... A my můžeme dodat, že tato lež došla až do našich dnů.

Kde jsou apoštolové?

Jak se zachovali a co dělali Ježíši nepřátelé, jsme viděli. Ale kde jsou jeho přátelé? Zanechali jsme je v sladkých dřímotách v Getsemanské zahradě. Pak nastal strašný rámus a po zjetí Ježíše se kamsi vytratili. Nyní je Ježíš již mrtvý a nastala noc - v kraji, ale i v jejich duši. Jsou ponořeni do bolu a deprese. Většina z nich se zamkla za hrubé dveře.

Hrob je zavalen a smrtelně vězní Ježíše. Jidáš nesnesl pocit viny a oběsil se. Petr se po zradě Ježíše neumí vzpamatovat a zmítá se v pláči. Chtěl být hrdina a takto se to skončilo. Učedníci do něj rýpou, ale pak rychle sklopí zrak. I oni opustili Ježíše a cítí se jako mrtvolky. Strach, ten pozůstatek Velkého pátku, se jich dokonale zmocňoval. Negativní emoce naplňují prostor: "Co jen bude následovat? Nezabijí i nás?" Smutek jim zahalil mysl a neměli potřebný nadhled nad událostmi.

My se musíme z této choulostivé situace apoštolů poučit. Strach je velmi nebezpečný. A ďábel s ním umí mistrovsky zacházet - ovlivňuje naši mysl, srdce i vůli. V takovém zakaleném bytí se mu výtečně loví. Jen více lásky dokáže duši vyčistit a ďábla porazit!

Odvaha slabých žen

Ale přeci jen kdosi z Ježíšových přátel měl odvahu. Marie Magdaléna, která ucítila Ježíšovu milosrdnou lásku, si uvědomila, že nastal čas, aby mu ji vrátila. Vydala se proto za úsvitu k hrobu. Měla s sebou i vonné masti. Ježíš si zasloužil, aby byl pohřben podle starobylých dobrých zvyků. Už je pár kroků od hrobu a neví, jak si poradí s těžkým kamenem. Zvedne hlavu a nechce věřit svým očím. Právě ten kámen je odvalen... nakoukne do hrobu a zůstane v šoku. Tělo tam není. Nechápe to. Toto musí Petr vidět. Rozběhne se do města a zvěstuje apoštolům: "Odnegli Pána" (srov. Jan 20, 1-3).

Petr a Jan pochopili, že nyní už selhat nemohou. Ať se děje, co se děje, posbírali zbytek odvahy, vyskočili na nohy a rozpoutaly se "svaté závody". Jan byl mladší, proto utíkal rychleji. Doběhl k hrobu jako první, ale věděl, co se sluší. Do hrobu nevstoupil. Petr byl jejich vůdce. A to i po zradě (srov. Jan 20, 3-8).

My dnes umíme okomentovat tento Janův postoj: Jan reprezentuje charismatickou složku Církve, Petr hierarchickou. Je správné, pokud charisma respektuje hierarchii a vzájemně se doplňují.

Dekódovat Písmo a situaci

V evangeliích se píše, že v Ježíšově prázdném hrobě byl šátek a plátno. Mnozí věřící ztotožňují tento šátek se šátkem, který se nachází ve španělském městě Oviedu, a plátno s Turinským plátnem. Je mnoho znaků, které tyto dvě posvátné relikvie spojují, a jeden z nich je i ten, že krev na obou předmětech je stejné skupiny - AB.

Šátek se dával - a i v našich krajích se dává - mrtvému na obličej. Někteří lidé nesou pohled na mrtvý obličej milované osoby, a tak ho raději zakryjí.

Šátek na tváři byl symbolem smrti. Tak pohřbili Ježíše. Ale teď už není na tváři. Nabízí se vzrušující myšlenka: "Ježíš tedy žije?"

Ale i plátno bylo poskládané... Opět svítá naděje: "Tělo tedy neukradli? Vždyť kdo by se při krádeži zdržoval skládáním plachet?" Vznikají otázky, na které apoštolové v dané situaci nemají nasnadě odpovědi.

Jan ve svém evangeliu zvýrazňuje totální nepřipravenost apoštolů na fakt zmrtvýchvstání. Jakoby dávné Ježíšovy předpovědi vůbec nevnímali. Po příchodu do hrobu se sice píše, že uvěřili, ale neuvádí se, v co. Nuže uvěřili Marii, že tělo někdo z hrobu odnesl.

Vidět je důležité, ale...

Slovo vidět se v textu apoštola Jana o zmrtvýchvstání Ježíše opakuje až 13krát. Vidění nás tedy musí vést k něčemu důležitému. K čemu? O co tady vlastně jde?

Myšlenka o vidění se vyvíjí. Nejprve je to vidění tělesné: vidí se předměty v hrobě, zahradník před hrobem, až se nakonec přijde k vidění samotného Ježíše. Nevěřící Tomáš se při zjevení Ježíše kdesi opozdil a opět tvrdí, že chce vidět... A když uviděl, uvěřil (srov. Jan 20, 24-28).

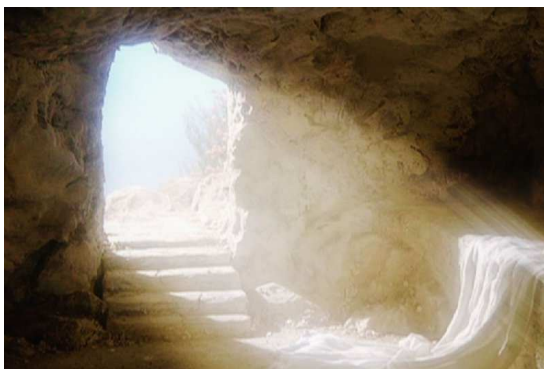
Ale úvaha o vidění ještě pokračuje. Ježíš chce, abychom probudili v sobě duchovní vidění - oči víry. A tak vrcholem celého textu o zmrtvýchvstání je blahoslavenství těch, kteří neviděli... ale uvěřili! (srov. Jan 20, 29). To je důležitý vzkaz pro nás, pro lidi všech dob. Verš 29 je cílový bod. Jde v něm o zrod velikonoční víry. Tam nás chtěl Jan dostat. Od hrobu jsme se dostali až tam. Upozorňuje nás na fakt, co je za tím vším.

Oproti fyzickému světu, reálné a očima vnímané realitě je zde dimenze duchovní. Neviditelná, ale také reálná. Podle slov Pána Ježíše jsou blahoslavení ti, kteří ji dokážou vnímat. Ježíš je reálný v obou a my ho můžeme zakoušet. Vírou a láskou!

Paschálních víra

Záležitosti u evangelisty Jana následují tak, aby naše víra rostla až po víru paschální, velikonoční. Ta spočívá ve víře v přeměnu všeho. Láskou, z lásky a podle vzoru Ježíše. Takže v tomto velikonočním světle víry vidíme Ježíše i jeho tajemství. Nahlédneme do jeho identity Vládce všeho, Krále vesmíru, Mesiáše i Božího Syna. Za všechny to vyslovil nevěřící - či spíše - už věřící Tomáš: "Pán můj a Bůh můj!" (Jan 20, 28). Tak hluboko do tajemství Ježíše ještě nikdo nepronikl. Jsou to vlastně slova smlouvy, která zabezpečují jeho i naši proměnu. Na nebešťana.

Tak jako Bůh Otec v úvodu stvoření spustil "velký třesk" a stvořil všechno, tak i nyní - při Ježíšově zmrtvýchvstání

opět došlo k "obrovskému třesku" a prožhavení všeho. Vše se transformuje Ježíšovou energií - energií vzkříšení. Nevyčerpatelnou láskou. Sám Pán tvrdí: "Hle, všechno tvořím nové" (Zj 21, 5). Bylo třeba spasit to, co Bůh Otec stvořil. Neboť člověk do toho přimíchal hřích a zaneřádl to zmetky.

A když apoštolové vlivem Ducha Svatého pochopili a uvěřili, o co při vzkříšení jde, stává se tato víra pro ně nepřemožitelnou silou. Jde o takovou fantastickou zprávu, že od nynějška ji už s nadšením hlásají.

Tajemstvím hrobu se to nekončí

Naše hřbitovy jsou plné hrobů. Bývá na nich napsáno, čemu tam ležící věřil, co dokázal... Většinou se to začíná slovy: "Zde odpočívá..." Ale Ježíšův hrob má nápis: "Není tady!" Není tam, protože smrt byla přemožena, život zvítězil. Vstát z mrtvých je nový způsob bytí! To nedokázal ještě nikdo. Nikdo na to neměl. Až Ježíš a díky němu i my, pokud uvěříme a přijmeme jeho styl života.

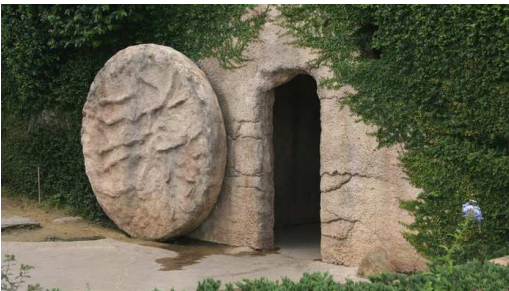
Apoštolové nejprve nechápali Kristovu vizi, ale pak se jim vyjasnilo. A dali za to i životy. Je řada na nás předat tuto radostnou zprávu dál. Aby nás hrob už nestrašil, ale stal se místem radostné přeměny. Ze srdce vám to přeji.

(podle KN)

Historie a tradice Božích hrobů

V tomto svátečním čase věnujme pozornost i historickému fenoménu, který se v našich zeměpisných šířkách už dávno ujal - stavění takzvaných Božích hrobů. Je to historicky i liturgicky zajímavá zkušenost, kterou si věřící aktivně zpřítomňují události posledních dnů Ježíšova života na této zemi. Podívejme se alespoň stručně na dějiny tohoto fenoménu z biblického, historického a praktického hlediska.

Křesťané od prvopočátků uctívali místa ve Svaté zemi, která byla jistým způsobem spojena s životem, umučením a pohřbením Pána Ježíše. O této úctě

svědčí již ve 4. století galská jeptiška Silvia Egérie ve svém díle *Peregrinatio. Egérie*, zřejmě jako příbuzná císaře, cestovala po celém tehdy známém světě a putovala i do Jeruzaléma. Ve svém díle nám zanechala velmi vzácné svědectví o slavení tamních Velikonoc u Božího hrobu. Píše, že

po celou noc z pátku na sobotu slavil klérus u hrobu Pána ygerilii.

Během dvou tisíciletí mnoho dalších poutníků následovalo Kristovu cestu bolesti - *Via Dolorosa*, která znázorňuje a zároveň symbolizuje cestu utrpení Krista od míst jeho obžaloby a odsouzení až po místo ukřižování. Byla to cesta

z pevnosti Antonia na Kalvárii, která byla posvěcena jeho utrpením a smrtí a vyvrcholením tajemství Ježíšova života.

Tam, kde pohřbili Kristovo tělo

Místo, kde byl Kristův hrob, leželo přibližně do 8. století před Kr. asi kilometr za hradbami Jeruzaléma. Původně tam byl kamenolom. Kvalita těženého kamene však již nebyla vyhovující, proto těžbu zrušili. Opuštěný kamenolom s vyčnívající skálou bez stromu připomínal lebku (latinsky calva, aramejsky golghota, hebrejsky gulgoleth). Části tohoto kamenolomu postupně zarostly a mohly se využívat jako pohřebiště i jako zahrada, protože byly za hradbami města. Přibližně v šedesátých letech 1. století před Kr. Římané na tomto místě zřídili popraviště pro vzbouřence a zločince. Tam popravili i Ježíše.

Byly tam i četné skalní hroby a v jednom z nich pohřbili Kristovo tělo. Jeho místo pohřbení se mělo nacházet nedaleko úpatí skalní stěny, kde vytesali skalní hrob pro rodinu Josefa Arimatejského (srov. Jan 19, 38-42). Tento bohatý muž a člen synedria - nejvyšší židovské soudní rady, byl podle evangelijních zpráv s velkou pravděpodobností Ježíšovým tajným učedníkem. Původně se tedy místo Ježíšova hrobu nacházelo za hradbami Jeruzaléma, které však Herodes Agrippa I. dal v letech 41-44 rozšířit, čímž se Golgota začlenila již do samotného města Jeruzalém.

Dnes na místě Kristova umučení stojí Bazilika Božího hrobu, která se nachází uvnitř jeruzalémských hradeb v křesťanské čtvrti Starého města na ulici Christian Quarter Road a Dyer's Street. Historicky by lokality Kristova ukřižování a pohřbení měly být od sebe vzdáleny přibližně čtyřicet metrů. Bazilika je důležitým poutním místem křesťanů již od 4. století, když sv. Helena objevila Boží hrob a císař Konstantin Veliký (272-337) dal při něm vybudovat kostel.

Kaple - místo Božího hrobu - byla situována v určitém odstupu od základního sloupořadí směrem do středu. V roce 614 dobyli Jeruzalém Peršané a podpálili i Chrám Božího hrobu. Už za pár let se začalo s obnovou, i když vzhledem na tehdejší poměry

nebylo možné pomýšlet na obnovu stavby v celé její původní velikosti a nádheře.

Jistý čas držel ochrannou ruku nad Jeruzalémem Karel Veliký, který dostal od bagdádského chalífy jakýsi protektorát nad svatými místy. Západ však byl daleko, chrám chátral a některým jeho částem hrozilo zřícení. Začátkem 10. století se část chrámu dostala do rukou muslimům, kteří zakázali křesťanům na toto místo vstup. O několik let později zasáhl chrám požár a v 11. století postavili nový, v pořadí již třetí Chrám Božího hrobu, ale jen jeho část. Původní bazilika císaře Konstantina zůstávala stále v troskách.

V roce 1099 přišli do Jeruzaléma křižáci, kteří bezprostředně po příchodu vystoupili k Božímu hrobu. Křižáci se zasloužili o obnovu původní Konstantinovy baziliky. O její stavbě nemáme mnoho zpráv, ze dne jejího posvěcení se však zachoval tento text: "Toto svaté místo je posvěceno Kristovou krví a náš obřad svěcení nic k této svatosti nepřidá." Ale když mohamedánští Arabové dobyli v roce 1244 Jeruzalém, vyplenili hrob, strhli ze stěn mramorové desky a sloupy poslali do Mekky. Po odchodu křižáků ze Svaté země se vlastnické poměry ohledně Chrámu Božího hrobu rozmanitě měnily.

V roce 1808 vypukl požár. Opilý poutník položil zapálený svícen na dřevěné zábradlí v arménské kapli (je hned za Božím hrobem) a oheň od svíce se rozšířil. Místo Božího hrobu shořelo, místo ukřižování se však podařilo zachránit. Rotundu Božího hrobu restaurovali dva architekti Řecké ortodoxní církve podle vlastních plánů, čímž utrpěla monumentálnost stavby. Poškozené sloupy a hlavice byly vyměněny za mohutné pilíře, pod silnou vrstvou cementové omítky zmizely jemné profily a ornamenty románského slohu. Příliš vysoké stěny dodnes nebyly navzdory plánům a úsilí přebudovaný a brání volnému rozhledu v prostoru chrámu.

Místo Božího hrobu dnes

Kaple Božího hrobu je v současnosti samostatně stojící svatyně - "chrám v chrámu" - ukončena malou kupolí. Protože je to místo pohřbení Krista, situovali tam i čtrnácté zastavení křížové cesty - Pána Ježíše pochovávají.

Kaple byla postavena v zajímavém tureckém rokokovém slohu - její původně rovná střecha byla ukončena ve tvaru tureckého stanu a vyzdobena mramorem různých barev. Situovali ji na místě předchozích staveb a v roce 1810 ji zmenšili na nevelkou dvoukomorovou místnost obdélníkového tvaru. Dnes jsou její rozměry 8,3 x 5,9 metru a výška je 5,9 metru. Při vstupu do Božího

Kaple Božího hrobu v Jeruzalémě

Samotný Kristův hrob se skládá ze dvou částí. První část hrobu se nazývá Andělská kaple a původně sloužila k přípravě těla zemřelého a pro smuteční shromáždění. Je to malá, tmavá místnost, obložená světlým mramorem, pro maximálně 5 - 7 návštěvníků. V jejím středu se nachází bílá kostka, kde je pod sklem umístěn původní kámen, uzavírající hrob. Je možné, že na tomto kameni mohl "sedět" anděl oznamující Ježíšovo zmrtvýchvstání.

Do druhé části - do samotné hrobové místnosti se vchází ještě užším vchodem z bílého mramoru s výškou pouze 1,33 metru. Výzdoba je z 19. století. Vpravo se nachází samotný hrobový výklenek - arcosolium s mramorovou deskou dlouhou 2 metry, na které s vysokou pravděpodobností mohlo ležet Kristovo tělo. Nad hrobem visí několik hořících lamp, podle zvyku východních ortodoxních církví. Mnohé z nich jsou darem významných osobností, králů a papežů. Nalevo se nachází byzantská ikona Panny Marie a na čelní stěně jsou tři obrazy znázorňující zmrtvýchvstání. Ze zadní části Božího hrobu je zase vstup do velmi malé kaple - od 15. století patřící Koptům, kteří jsou přesvědčeni, že právě v této části hrobu spočívala hlava Pána Ježíše.

Velkopáteční liturgie

Celá stavba liturgie Velkého pátku, ke které se připojuje i tradice Božího hrobu, je památkou na umučení Krista, je to den Kristovy smrti, den smutku i přísného půstu. Liturgie tohoto dne se koná obvykle v odpoledních hodinách, kolem 15.00, což je hodina Pánovy smrti, a obsahuje tři části: první je bohoslužba slova, dále je to poklona svatému kříži a následně svaté přijímání. V závěru Velkopáteční liturgie se po přijímání (z hostií konsekrovaných v předvečer - na Zelený čtvrtek večer - jakoby odkaz na východní liturgii dopředu posvěcených darů) přenáší Nejsvětější svátost na zvlášť připravené místo, mimo tradičního uchovávání v kostele. Může to být zvláštní kaple,

boční oltář nebo někde i jiný kostel či kaple v blízkosti. Je třeba, aby tam hořelo věčné světlo. V našich zeměpisných šířkách bývá často toto místo pojmenované jako Boží hrob. Je to proto, že v blízkosti místa vystavení Eucharistie je umístěna i socha zemřelého Krista v hrobě.

Boží hroby ve středověku

Boží hrob je velmi starého datování. Zejména v křesťanském středověku si věřící chtěli více a názorně zpřítomňovat události z dějin spásy, slavené během posvátného třídění. Takto si chtěli připomenout i důležitý moment samotné smrti a pohřbení Ježíše, proto začali v kostelech stavět Boží hrob. Zřejmě se takové hroby připravovaly již v 9. století.

První zachovaný dokument, který hovoří o tomto zvyku, je však anglický *Regular concordia* z konce 10. století. Jak se z dokumentu dozvídáme, v chrámu byl připraven symbolický hrob, do kterého se uložil kříž na závěr slavení obřadů utrpení a smrti Páně na Velký pátek. Kříž zůstal v hrobě až do velikonočního rána. I v Bavorsku nacházíme ve stejném období zmínku ve spisech sv. Ulricha, že na Velký pátek se ukládala do hrobu Nejsvětější svátost, která v něm zůstala až do velikonočního rána. Z 10. století pocházejí tedy dva významné dokumenty o přípravě Božího hrobu v kostelích. Podle kněze Jana Dubí na území Slovenska nacházíme první písemnou zmínku o Božím hrobě v *Missale Posoniense*, tedy v Bratislavském misálu z roku 1341, zřejmě se však na našem území vyskytovala tato tradice už i dříve, a to od 12. století, jak se o tom zmiňují některé historické dokumenty.

Bratislavský misál velmi detailně popisuje obřad pohřbení Pána: začal se po přijímání biskupa na Velký pátek, když se do připraveného hrobu přenesl kříž a také nádoba s konsekrovanými hostiemi, tedy tělo Páně. To vše se dělo bez přítomnosti věřících, za zavřenými dveřmi kostela. Oproti dosavadním zprávám o Božím hrobě zde vidíme jakýsi nový "smíšený" typ, tedy že na připravené místo se ukládal kříž spolu s Nejsvětější svátostí, což bylo do té doby v Evropě velmi vzácné.

Kříž a Eucharistie v Božím hrobě

Kříž byl v Božím hrobě od počátků této tradice vždy přítomen, a to zejména na adoraci pro věřící, ale i jako základní prvek hrobu. Na našem území bylo

tradicí vystavit v Božím hrobě i Nejsvětější svátost. Až v období rekatolizace začali do hrobu vkládat monstranci s konsekrovanou hostií, aby se zdůraznila nauka o přítomnosti Krista v Nejsvětější svátosti. Takže pravděpodobně v 18. století se zvyk vystavovat Svátost oltářní v monstranci rozšířil na celé území Slovenska. Přibližně od

19. století se přidává socha s Kristem ležícím v hrobě s probodeným bokem a rukama na hrudi nebo položenými vedle těla. Tato socha byla pro věřící významná, protože představovala spojení dvou podstatných motivů: ukřižovaného Krista a Spasitele uloženého v hrobě.

Socha zemřelého Krista

Zvyk ukládat sochu zemřelého Krista do hrobu k nám přišel z Východu (pravděpodobně z Jeruzaléma) a zdomácněl také v naší západní liturgii. Dodnes se však uchoval pouze v zemích střední Evropy na území bývalého Rakousko-Uherska a Ostříhomské arcidiecéze.

V některých zemích je velmi živá úcta k Božímu hrobu, lépe řečeno ke Kristu v Eucharistii, na památku jeho smrti, například v Štýrsku, Tyrolsku, Slovensku. Existují i rytíři Božího hrobu (Grabensritter), kteří v rytířském ústrojí nepřetržitě střeží Boží hrob od skončení Velkopáteční liturgie až do zahájení Velikonoční vigilie.

Směrnice o Božím hrobě na území Slovenska byly upraveny po Druhém vatikánském koncilu a z větší části přebírají tradiční obřady a zpěvy, které obsahovaly předchozí rituály. Celá pozornost v Božím hrobě se soustřeďuje na Nejsvětější svátost, vystavenou v monstranci, a nikoli na sochu Krista nebo výzdobu. Eucharistie se tak stala centrálním prvkem samotného hrobu a jde zde vlastně o slavnostní eucharistickou adoraci, která se koná na místě Božího hrobu. Jediná větší změna během historie nastala v tom, že obřad už nemluví o přenesení kříže do hrobu, jak to bylo kdysi, ale doporučuje se, aby se připravilo vhodné místo, kde se umístí Pánův kříž po skončení liturgie Velkého pátku, aby se mu mohli věřící poklonit a uctít ho polibkem. Přenesení Nejsvětější svátosti do Božího hrobu je určeno hlavně pro poklonu. Na území

české provincie se již s eucharistickým klaněním v Božím hrobě v obřadech Velkého pátku či Bílé soboty nepočítá ☹.

U Božího hrobu se konají sbírky "Jeruzalém" a "Boží hrob" - někde už sjednoceny do jedné společné dvoudenní sbírky. Vhodné je, aby rodiče či prarodiče poučili děti či vnoučata o významu Božího hrobu a zašli s nimi na klanění.

Jak má vypadat Boží hrob

Hlavním prvkem v Božím hrobě není socha zemřelého Krista, ale vystavena Eucharistie v monstranci (ostensoriu), která je na znak Kristova pohřbení zahalena průsvitným závojem.

Socha Kristova mrtvého těla má sloužit jako vhodná duchovní pomůcka na rozjímání nad Ježíšovou smrtí; uchovává se do zahájení obřadů vzkříšení. Na znamení úcty se Boží hrob zdobí květy, které mají být jednoznačně živé a ne umělé. Je třeba se vyhybat kýčovitě výzdobě Božího hrobu (mnoho různých neumělých výšivek, plachet, "sladkých" obrázků či předmětů). Bohu je třeba dávat to nejkrásnější a nejemělečtější, protože Bůh si zaslouží, abychom mu prokazovali patřičnou úctu i tímto způsobem, zvláště když k Božímu hrobu přichází mnoho lidí.

V Božím hrobě nebo na jiném vhodném místě má být vystaven dostatečně velký a umělecký kříž s rozžatými svícemi určený ke klanění (je možné, ale z hygienických důvodů není nutné ho líbat), kříž nemusí být umístěn naležato a ani není nutné dávat pod něj polštář. Před křížem se až do zahájení Velikonoční vigilie kleká.

(podle KN)

Jubilejní roky v Církvi 3.

Pokračuje v našem povídání o jubilejních rocích jejich přehledem.

XI. - Řehoř XIII. - 1575

Bula tohoto jubilejního roku Dominus ac Redemptor noster byla zveřejněna 20. května 1574. Papež Řehoř XIII. byl důsledný při přípravě tohoto jubilejního roku, prvního po Tridentském koncilu. Přikázal duchovním, aby poukázali věřícím především na duchovní smysl a morální význam svatého roku. Zakázal hýření a doporučoval duchovenstvu, aby poskytlo poutníkům příklad opravdové křesťanské zbožnosti. Při otevírání svaté brány Baziliky sv. Petra se kladivo rozbilo a papež si zranil ruku. Na slavnosti byl přítomen i Karel Boromejský, který v hluboké pokoře vykonal návštěvu čtyř bazilik. Mezi dalšími osobnostmi zmiňme Filipa Neriho a Torquata Tassa.

XII. - Klement VIII. - 1600

Začátek tohoto jubilejního roku byl ohlášen konstitucí Annus Domini placabilis 19. května 1599. Velmi přísné tresty se udělovaly obchodníkům, kteří překročili ceny stanovené zvláštní komisí. Během jubilejního roku papež každý den zval na oběd 12 chudých, zpovídal kajícíky, vykonal 60 návštěv v bazilikách a osobně na všechno dohlížel.

XIII. - Urban VIII. - 1625

Bulu Omnes gentes plaudite manibus vydal Urban VIII. 6. srpna 1624. Bulou Pontificia Sollicitudo ze dne 25. června 1625 papež udělil plnomocné odpustky u příležitosti jubilejního roku i těm, kteří nemohli přijet do Říma: řeholním sestrám v klauzuře, poustevníkům, nemocným, vězňům a všem, kterým zabránily přijít vážné překážky. Mezitím pokračovaly práce na novém Chrámu sv. Petra. Město Řím nabývalo nového, přívětivého vzhledu. Během závěrečného obřadu papež poprvé použil stříbrné náradí zvané trulla na nanášení malty při zavírání svaté brány.

XIV. - Inocenc X. - 1650

Bula tohoto jubilejního roku se četla 13. května 1649 na schodech sloupoví Chrámu sv. Petra. Řím se zaskvěl v plné kráse. Náměstí, fontány, paláce vlivných rodin se honosily bohatstvím. Nová majestátní Bazilika sv. Petra byla dokončena a poutníci obdivovali takovou nádheru. Příliv poutníků byl tak silný, že bylo nutné zavést ozbrojenou pořádkovou službu. Impozantní byly

průvody, které den co den proudily do Říma. Bylo zaznamenáno několik konverzí protestantů, Židů a muslimů na katolickou víru.

XV. - Klement X. - 1675

Bula k tomuto svatému roku Anno Sanctis se četla 3. května 1674. V bazilice sv. Petra svatou bránu otevřel papež Klement X. 24. prosince 1674 za vyzvánění zvonů a kanonády z Andělského hradu. Už v předchozích čtyřech dnech nepřetržitě vyzváněly zvony v Římě a okolí. Na Velký pátek se podávala večeře 13-tisícům poutníků a při této příležitosti královna Kristýna umyla nohy 13 poutníkům a papež tak učinil 12 poutníkům. Historické kroniky uvádějí, že do Říma přišlo více než milion čtyři sta tisíc lidí.

XVI. - Inocenc XII. a Klement XI. - 1700

Bula Regi saeculorum k tomuto jubilejní roku nese datum 28. května 1699. Svatou bránu Baziliky sv. Petra otevřel kardinál Buillon jménem papeže, který se nemohl na obřadu zúčastnit pro nemoc. Jeho zdravotní stav se zhoršil a 27. září 1700 zemřel. Papežský stolec zůstal prázdný dva měsíce, do 23. listopadu, kdy byl zvolen nový papež Klement XI. Zápavy, zemětřesení, mor a válka, která již 14 let ničila křesťanské národy v boji s tureckou říší, neoslabily příliv poutníků toužících po míru a milosrdenství. Mezi poutníky se vzpomíná bývalá polská královna Marie Kazimíra, vdova po polském králi Janovi Sobieském.

XVII. - Benedikt XIII. - 1725

Bula Redemptor et Dominus noster byla zveřejněna 29. června 1724. Benedikt XIII., který byl zvolen 29. května, chtěl, aby se tento jubilejní rok nesl v střídmosti a přísné disciplíně. V tomto duchu vedl celý svůj pontifikát. Papež sám sledoval kvalitu potravin a nápojů, které se přidělovaly poutníkům. Zrušily se všechny světské zábavy, byla zakázána hra lotto, preláti nesměli používat paruku a všem kněžím bez rozdílu se zakazovalo nosit přepychové šaty. Příliv poutníků byl značný. Stojí za povšimnutí účast 3 700 křesťanských otroků, vykoupených redemptoristy za 90 122 tolarů.

XVIII. - Benedikt XIV. - 1750

Bula Peregrinantes nese datum 5. března 1749. Papež Benedikt XIV. si přál, aby tento dokument byl předán spolu se zvláštními listy císaři Františku I. Habsburskému, králům, vládám republik apoštolským nunciem. Počet poutníků dosáhl milion. Významná byla přítomnost františkánského

bratra Leonarda z Porto Maurizio, jehož kázání přitahovala na Piazza Navona obrovské davy posluchačů. Bratr Leonard pak konal křížovou cestu až po Koloseum. Nejdojemnější byl okamžik, když dal vztyčit kříž uprostřed Kolosea. Na tomto posvátném místě se pak slavily mše na památku umučených křesťanů.

XIX. - Pius VI. - 1775

Svatý rok 1775 byl vyhlášen bulou *Salute nostrae* 12. května 1774 papežem Klementem XIV., který však zemřel 22. září tohoto roku. Jeho nástupce Pius VI. osobně otevřel svatou bránu Chrámu sv. Petra, zatímco v ostatních bazilikách tak učinili jím určené kardinály. Příliv poutníků do Říma byl malý. Kronikáři hovoří o přibližně 300 tisících osobách. Příčinou byly neklidné časy: Evropu dusila válka a zrušení jezuitského řádu vyvolalo nejistotu. Při příležitosti příchodu Pia VI. do Lateránské baziliky se konaly akce, které se staly nezapomenutelnými. Například ze všech fontán Říma teklo víno. Mezi poutníky se vzpomíná arcivévoda Maxmilián Habsburský, bratr císaře Josefa II., a vévoda z Gloucesteru, bratr anglického krále.

XX. - Lev XII. - 1825

V roce 1800 se nemohl slavit jubilejní rok pro tragické poměry, které vládly v celé Evropě a poznamenaly i papežský stát. Politické a vojenské události posledních 25 let rozvrátily celé struktury. Bula k jubilejnímu roku 1825 *Quod hoc ineunte saeculo* byla zveřejněna 24. května 1824. Poutníci nebyli velmi početní, bylo jich kolem 380 tisíc. V Římě se zastavila na cestě do vlasti rakouská vojska, která obsadila Neapol po vzpouřích roku 1821. Všechny oddíly defilovaly Římem a na náměstí sv. Petra přijaly papežské požehnání. Další pozoruhodnou událostí byla kapitulace pověstného lupiče Gasparoneho, který se svou bandou znemožňoval kontakt jižní Itálie se severem.

XXI. - Pius IX. - 1875

V roce 1849 se vytvořila v Římě vláda, která vyhlásila republiku a přinutila papeže, aby neprodleně opustil město. Když se v červenci 1849 papež vrátil, nepovažoval za vhodné vyhlásit svatý rok 1850. Ale byl to tentýž papež Pius IX., který pak bulou *Gravibus Ecclesiae et huius saeculi calamitatibus* prohlásil svatý rok 1875. Obřad otevírání svaté brány ve čtyřech bazilikách nebyl veřejný. Papež se totiž považoval za vězně. Počet poutníků do Říma byl skromný.

XXII. - Lev XIII. - 1900

Jubilejní rok byl vyhlášen 11. května 1899 bulou Prosperante ad exitum saeculo. Již v roce 1896 vznikl v Bologni mezinárodní výbor pro svatý rok. Přípravy byly intenzivní jak ze strany Církve, tak ze strany laiků. Řím se mezitím změnil a rozrůstal, byl již začleněn do teritoria Itálie. Nastoupená cesta k náboženskému míru vytvořila ovzduší uvolnění. Papež Lev XIII., devadesátiletý, ale ještě plný sil, zasvětil celý svět Božskému Srdci Ježíšovu. Poprvé v dějinách Církve se o půlnoci 31. ledna 1900 vystavila Nejsvětější oltářní svátost ve všech chrámech světa.

Lev XIII. ještě v roce 1880 vydal encykliku Grande munus, ve které rozšířil liturgickou úctu Cyrila a Metoděje na celou církev. Slovanský svět se z důků ve velkém počtu účastnil pouti do věčného města. Klid jubilejního roku však narušil závažný zločin: 29. července byl Umberto I., který byl dříve i s manželkou mezi poutníky, zavražděn rukou anarchisty.

XXIII. - Pius XI. - 1925

Bula Infinita Dei misericordia byla zveřejněna 29. května 1924. Italská vláda určila přísné sankce pro rouhače a ty, co se dopustí nemravnosti. Obřady probíhaly poprvé v "záři elektrického osvětlení". Během svatého roku se slavila četná svatořečení a blahořečení - Terezie z Lisieux, Petr Kanízius, Magdaléna Sofia Barat, Jan Vianney, Jan Eudes. Tento svatý rok zavedl v liturgii církevního roku slavnost Ježíše Krista Krále. Poprvé přicestovali poutníci do Říma i letadlem. Rusko bylo jedinou zemí, která se nezúčastnila svatého roku. Významnou událostí byly kroky podniknuté na založení papežského semináře Nepomucenum pro všechny diecéze v tehdejší Československu.

XXIV. - Pius XII. - 1950

Dvacátý čtvrtý svatý rok v dějinách církve byl vyhlášen 26. května 1949 bulou Iubileum maximum, ale už 12. srpna 1948 papež prohlásil úmysly tohoto svatého roku, který byl nejradostnější událostí lidstva po druhé světové válce. V předvečer otevření svaté brány se Pius XII. obrátil prostřednictvím rozhlasu na celý svět s poselstvím, v němž definoval jubilejní rok jako "rok velkého návratu, velkého odpuštění". Během svatého roku vydal papež dva důležité dokumenty Menti nostrae a Humani generis. Na sklonku svatého roku, 1. listopadu 1950, bulou Munificentissimus Deus vyhlásil dogma o Nanebevzetí Panny Marie.

Poutníci proudili do Říma v hojném počtu, který jen těžko srovnávat s předchozími jubilejními lety. Jejich počet se odhaduje na miliony ze všech kontinentů. Do Říma přišly i mnohé osobnosti. Poutníci z Československa chyběli, protože na našem území vládly nepřátelské postoje vůči Církvi. Na našem území byla zakázána i modlitba svatého roku.

XXV. - Pavel VI. - 1975

Otevření svatého roku 1975 Pavel VI. oznámil 9. května 1973 v proslovu, ve kterém uvedl hlavní témata: obnova a usmíření. V nelehkých letech po Druhém vatikánském koncilu Církev vyzvala věřící k duchovnosti. Otevření i zavření svaté brány poprvé vysílala televize. Svatý rok se nesl ve znamení smíření mezi křesťany. Během dvanácti měsíců práh římských bazilik překročilo asi osm milionů věřících. Mnozí se ocitli poprvé mimo své země, jako například australští domorodci. Polské národní poutě se zúčastnil i kardinál Karol Wojtyła.

XXVI. - Jan Pavel II. - 2000

Papež Jan Pavel II. se od začátku pontifikátu pokoušel dát znamení a slovo naděje všem, kdo překračují práh 3. tisíciletí. První encykliku z roku 1979 *Redemptor hominis* napsal ve světle poselství lásky a vykoupení, kterou chce Církev přinést všem a každému. Už v tomto dokumentu zdůraznil, že rok 2000 bude milníkem nové evangelizace. Středem oslav roce 2000 byla důležitá skutečnost dějin spásy, že Bůh se stal člověkem. V jeho příchodu se Bůh stal blízký všem. Bůh nám dal v Kristu svého Syna, sebe samého, celé své slovo. Více nám dát nemohl. Tím je zjevení uzavřeno. Ale protože toto slovo je Bůh sám a vše směřuje k němu, proto zjevení není nikdy jen minulostí, je vždy i přítomností a budoucností.

Jan Pavel II. ohlásil otevření jubilejního roku 2000 bulou *Incarnationis mysterium*. Zřídil také Centrální výbor pro Velké jubileum svatého roku 2000. Kalendář jubilejního roku 2000 byl bohatý. Na První neděli postní se konalo veřejné odprošení a při této příležitosti byl vydán dokument *Paměť a smíření: Církev a viny minulosti*. Konalo se několik beatifikací a kanonizací; 3. září to bylo blahorečení pěti Božích služebníků, mezi nimi papežů Pia IX. a Jana XXIII. Na audienci 5. června papež přijal ruského prezidenta Vladimira Putina; 17. října anglickou královnu Alžbětu II. a prince Filipa. V srpnu se konal XV. světový den mládeže, 5. září prohlášení *Dominus Iesus* o spásné jedinečnosti a univerzalitě Ježíše Krista a Církve.

(podle KN)

Jubilejní odpustky – kde a jak je získat

Odpustky ve Svatém roce milosrdenství je možné získat putováním k svaté bráně některé z římských bazilik nebo místních katedrál či určených kostelů. Podmínky pro získání odpustků jsou jako obvykle, s přidáním meditace nad Božím milosrdenstvím.

Vážená redakce,

v tomto svatém roce milosrdenství lze podle příslibu Svatého Otce získat takzvané jubilejní odpustky. Kdo, kde a jak je může získat? Také by mě zajímalo, jaký je duchovní užitek z těchto odpustků pro nás věřící a zda je lze získat i pro své příbuzné, nebo jen každý sám pro sebe. Děkuji za vysvětlení.

BEÁTA

Milá Beáto,

jak jste v otázce pravdivě uvedla, Svatý otec vyslovil přání, aby se odpustky pro každého věřícího člověka staly zkušeností a zážitkem Božího milosrdenství.

V bule *Misericordiae Vultus* (MV) - Tvář milosrdenství, kterou vyhláší mimořádný Svatý rok milosrdenství, píše: "Ve Svatém roce milosrdenství mají odpustky mimořádný význam. Boží odpuštění našich hříchů nemá hranice... Bůh je stále připraven odpouštět a nikdy nepřestává nabízet odpuštění vždy novým a nečekaným způsobem" (MV, 22). V bule papež představuje konkrétní způsob, jak věřící může tyto odpustky získat sám pro sebe; jakož i pro zemřelé. Je zřejmé, že tyto

odpustky - podle učení Církve - může věřící člověk získat a obětovat je za zemřelé; ne však za žijící příbuzné.

Pro získání odpustků je třeba vykonat pouť ke svaté bráně, která je ve Svatém roce milosrdenství otevřena v každé katedrále a kostelech, které tímto

oprávněním označil diecézní biskup. Svaté brány jsou otevřeny i na čtyřech papežských bazilikách v Římě.

V tomto Roce milosrdenství lze získat odpustky i ve svatyních, v nichž je otevřená svatá brána a rovněž v kostelech, které se již tradičně považují za milostivé.

K získání odpustků jsou pozváni i staří, nemocní a opuštění lidé, kteří mají potíže vycházet ze svých příbytků. K těmto lidem Církev vysílá impuls naděje: "Pro ně bude velkou pomocí, pokud budou prožívat nemoc a utrpení jako zakoušení blízkosti Pána, který v tajemství svého utrpení, své smrti a zmrtvýchvstání ukázal královskou cestu, jak dát bolesti a osamělosti smysl. Jejich cestou, jak získat odpustky Svatého roku milosrdenství, bude prožívání tohoto okamžiku zkoušky s vírou a radostnou nadějí, při přijímání Eucharistie nebo účasti na mši svaté a společné modlitbě - i prostřednictvím různých komunikačních prostředků" (MV, 22). Na naplnění této touhy v životě nemocných, trpících a opuštěných je důležité, aby s ohledem na jejich omezené možnosti pohybu jim pastýři věnovali pozornost v ochotném přístupu vysluhovat svátost smíření a přinášet Eucharistii.

Svatý otec touží po otevření svaté brány i pro vězně, kteří mají omezenou svobodu. Tito mohou získat odpustky ve vězeňských kaplích a "také pokaždé, když projdou branou své cely a obrátí se myšlenkou a modlitbou na Boha Otce" (MV, 22). Jak říká papež František, průchod branou své cely může pro vězně znamenat průchod svatou branou, "neboť Boží milosrdenství, které dokáže proměňovat srdce, dokáže proměnit i mříže na zkušenost svobody".

Za zemřelé se Církev modlí při slavení Eucharistie a pro jejich duše lze získat odpustky prosbou, aby je milosrdná tvář Otce osvobodila od každé viny a aby měli účast na věčné blaženosti.

Duchovní užitek ze získání odpustků představuje znovuobjevit a přijmout Boží milosrdnou lásku, která nás přivádí na cestu duchovního obrácení. To nás činí svědky milosrdenství podle Ježíšovy výzvy: "Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec" (Lk 6, 36).

Důležité je, aby se chvíle získání odpustků spojili se svátostí smíření a slavením Eucharistie, včetně reflexe nad Božím milosrdenstvím. Přijetí těchto svátostí je třeba spojit i s Vyznáním víry, modlitbou za Svatého otce a na jeho úmysly, které nosí v srdci pro dobro Církve a celého světa.

(podle KN)

Sederová večeře v židovské rodině a křesťanství

Každý úkon sederové večeře, který vykonal pán domu, matka rodiny či děti, měl svůj smysl. Svíce, velikonoční beránek, nekvašený chléb a víno, hořké byliny i sladká červená omáčka symbolicky připomínají vysvobození Izraelitů z otroctví, i Pánovu poslední večeři.

Vážená redakce,

během velikonočního slavení se zmiňoval i židovský národ a jeho cesta víry k Bohu. V našem hlavním městě žije židovská komunita, která slaví sederovou večeři na památku vysvobození Izraelitů z egyptského otroctví. Mohli byste objasnit, kdy a jak Židé slavili tuto večeři? Jaké symboly naznačovala pro křesťany?

TOMÁŠ

Milý Tomáš,

velikonoční večeře, hebrejsky seder, byla pro Židy sváteční večeře, která měla zvláštní pravidla. V ní má každý úkon místo a smysl.

Před sederovou večeří pán domu sám dohlížel, aby se celý dům důkladně vyčistil i od nejmenšího drobku chleba z kvasnic. Všechny nalezené kousky obsahující kvas zabalil a spálil. To nám připomíná, abychom i my pečlivě pátrali "v našem

domě" - v nás samých, jaký kvas zloby a nepravosti nás znečišťuje, a zbavili se ho. Bez pokání nelze mít účast na velikonočním tajemství vykoupení.

Pesach, maces, maror

Matka jako paní domu zapálila svíce na svícnu. Podle židovské tradice proto, že "ze semene ženy", ne muže, má přijít Mesiáš, který rozdrtí hlavu hada a přinese vykoupení a světlo tomuto světu. A tak i během slavení Velikonoční vigilie je to Církev, nevěsta Mesiáše a naše matka, která zapaluje velikonoční

svíce a tak káže Ježíše Krista jako světlo světa. Velký rabín Gamaliel, učitel apoštola Pavla, řekl, že nejpodstatnější věci na sederové večeři jsou *pesach* (velikonoční beránek), *maces* (nekvašený chléb - neboť před útekem z Egypta nebyl čas, aby se nechal kynout) a *maror* (hořké byliny - označují hořký úděl jejich otců v Egyptě). K večeři patřila i sladká červená omáčka *charoset*, označující červenou barvu pálených cihel, které museli Izraelité vyrábět; sladká je proto, že díky naději na vysvobození byli schopni vydržet. Na stole má ústřední místo nekvašený chléb a kalich vína.

Úvodem je gesto mytí rukou. Právě při této části se Ježíš opásal zástěrou a svým apoštolům myl nohy, aby byli "celí čistí". Toto gesto pokory a služby se mělo stát pro učedníky odkazem pro jejich život.

Červené víno, zelená nať

Po umytí rukou si večeřící vezmou zelenou petrželku, namočí ji ve slané vodě a snědí. Jako červené víno připomíná krev beránka, tak zelená nať připomíná yzop, pomocí kterého si Izraelci touto beránkovou krví pomazali v Egyptě veřeje dveří, aby je anděl smrti obešel. Sůl ve vodě připomíná slzy, které proléval zotročený lid v Egyptě a také i slanou vodu Rudého moře, skrze které prošli. Tak má každý věřící křesťan v slzách pokání oplakávat své hříchy jako svůj vlastní "Egypt" a zároveň v slzách radosti jásat nad svým vysvobozením a přechodem ze smrti do života.

Lámání chleba

Předsedající sederové večeře rozlomí chléb. Na stole jsou položeny na sobě tři nekvašené chleby. Označují tři třídy izraelského národa: kněze, levity a ostatní lid Izraele. Jeden z nich připomíná obyčejný chléb a další dva dvojitou porci many na poušti, která padala v pátek, aby nasýtila lid i v sobotu. Symbolika jednoty těchto tří chlebů na jednom talíři naznačuje tajemství jednoty každodenního i nebeského chleba, ve kterém se nám v Eucharistii dává sám dárce many Ježíš Kristus.

Předsedající z prostředního chleba ulomí polovinu, zabalí do bílého plátna a schová. Pak se přečte stať o vysvobození z Egypta z Knihy Exodus a následuje sederový dialog, který odhaluje smysl večeře. Nejmladší účastník

se zeptá zásadní otázku: "*Ma ništana halajla haze mi kol ha-lajlot?*" Proč je tato noc taková odlišná od jiných nocí? Při Poslední večeři tuto otázku kladl apoštol Jan.

Význam této noci

Předsedající podle nařízení v Knize Deuteronomium odpovídá: "Byli jsme u faraóna v Egyptě a Pán nás vyvedl z Egypta silnou rukou" (Dt 6, 21n). Neříká "naši otcové byli", ale "my jsme byli" - protože velikonoční večeře není nostalgické vzpomínání na dávnou událost, ale ztotožnění se s ní, její zpřítomnění. Právě tak Eucharistie není památka ve smyslu vzpomínání, ale skutečné zpřítomnění oběti Božího Beránka.

Následuje jedení chleba s hořkými bylinami (v časech Ježíše až do pádu Jeruzaléma v roce 70 po Kristu se jedl i velikonoční beránek). Pak se ve sladké červené omáčce charoset namočí kousek chleba a sní se. Toto byl okamžik, kdy Pán podal v charosetu namočenou skývu chleba Jidášovi.

Pak následuje hostina. Během ní děti hledají *afikomen* - úlomek z prostředního chleba, který pán domu ukryl. Kdo ho najde, je odměněn. Jde o chléb, který byl zlomený, což nám křesťanům naznačuje Kristovo umučení. Skrytý afikomen naznačuje smrt Páně a pohřbení. Objevení a rozbalení kousku chleba z plátna značí jeho zmrtvýchvstání a odměnu tomu, kdo toto tajemství objeví. Předsedající rozláme tento ukrytý a znovu nalezený chléb (který byl zjeven maličkým) na malé kousky a podává je přítomným. Toto je chléb, nad kterým Ježíš řekl: "Vezměte a jezte z něho všichni, toto je mé tělo, které se obětuje za vás."

Zde se večeře končí. Po ní se pije třetí, takzvaný kalich vykoupení. Právě to byl kalich, který Pán vzal po večeři, řka: "Toto je kalich mé krve, která se prolévá za vás i za mnohé na odpuštění hříchů. Je to krev nové a věčné smlouvy. To číňte na mou památku."

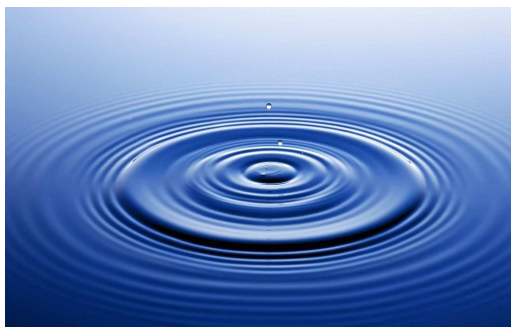
Po skončení sederu

Na závěr večeře se otevřou dveře, kdyby přišel Eliáš a ohlásil příchod Mesiáše, zazpívá se halel a vypije se čtvrtý kalich. Tímto připomínka události vykoupení nabírá eschatologický význam. To je to, co při slavení Eucharistie po proměňování chleba a vína voláme: "Tvou smrt zvěstujeme a tvé vzkříšení vyznáváme, dokud nepřijdeš v slávě!"

(podle KN)

Zadáno pro manžele a snoubence "Šířící se kruhy" rodinného apoštolátu

Všichni dobře víme, co se stane, když hodíme kámen do vody. Když kámen dopadne do vody, vytvoří se první kruhová vlna vody, která následně vytvoří

druhou kruhovou vlnu s větším průměrem, pak třetí, čtvrtou, atd. Nikdy nevíme, kolik jich bude, a ani okem nedohledneme, kam až dorazí ty poslední vlny, které jsme hozením kamene vytvořili. Považujeme za hezké a užitečné poukázat na to, jak "energie", která pramení ze svátosti manželství (kámen hozený do vody), vytváří

podobný efekt. Jde o šíření a působení našeho manželského apoštolátu ve své specifčnosti.

První kruh je šíření uvnitř samotného páru. Křesťanští manželé si navzájem pomáhají růst ve víře a společně se zdokonalují v prožívání skutečné lásky vzájemným formováním. Jeden pro druhého jsou jako apoštolové. To platí i pro situace, kdy jeden z partnerů prožívá těžší období své víry, když má problém přijmout a žít křesťanské hodnoty. Žádný jiný apoštolát nelze přirovnávat k tomu, ve kterém partner pomáhá a obohacuje druhého partnera v potížích s duchovním životem. První plod, který svátost manželství přináší, je náš pár.

Druhý kruh zahrnuje děti, které jsme přijali s důvěrou a láskou a které pečlivě a trpělivě vychováváme. Někdy se po našem boku mohou kromě dětí "z naší krve" objevit i děti, které jsme dočasně dostali do péče nebo které jsme si adoptovali. Synoda o rodině nám připomněla: "*... výchovné poslání křesťanské rodiny, jako skutečné ministerium, jehož prostřednictvím se zprostředkovává a šíří evangelium takovým způsobem, že samotný život rodiny se stává cestou víry a určitým způsobem křesťanskou iniciací a školou následování Krista. V rodině, která si uvědomuje tento svůj dar, všichni její členové jsou evangelizátoři a jsou evangelizováni. (...) rodiče jsou první hlasatelé evangelia pro své děti.*"

V praxi nás tato slova přivádějí k tomu, abychom znovu objevili svůj úkol "rodičů - otců a matek" ve víře. Tímto naším úkolem nemůžeme pověřit nikoho jiného. Ostatním (farnost, skupiny, asociace, škola...) přísluší spolupracovat, ne nahrazovat.

Třetí kruh šíření manželského apoštolátu je otevření se vůči ostatním příbuzným. Všem příbuzným, kteří se potřebují "opřít" o naši rodinu v těžkých životních situacích, jako je například smutek v rodině, nemoc...

Život starých lidí nám pomáhá uvědomit si žebříček lidských hodnot. Umožňuje nám vidět následování a pokračování generací a úžasně poukazuje na vzájemnou provázanost a závislost, čili potřebu vzájemné pomoci. Jeden potřebuje druhého. Prarodiče jsou vždy výbornou pomocí i při náboženském formování členů rodiny. "Staroušci" jsou součástí rodiny, i když fyzicky nebývají s námi v téže bytě. Jsou bližní z nejbližších v lásce. Není možné uzavřít se vůči nim, nebo nejevit o ně zájem (zvláště pokud jsou v nouzi) a zároveň projevovat zájem o veřejné dění ve městě, státě či ve světě.

Čtvrtý kruh je šíření mezi sousedy a přáteli. Jak je těžké navázat vztahy se sousedy ve velkých městech, je známé asi všem. Ale i přesto pravá láska nutí člověka nejdříve se věnovat těm, kteří jsou "blízko", než myslet na ty někde "ve světě", protože bychom tak stáli před rizikem milovat jen tak obecně a vlažně. Na druhé straně vyvstává otázka, jak prolomit hradbu nezájmu a chladného postoje, která panuje v zalidněných sídlišťích měst. Kdo ještě bude muset přijít, aby se "tento svět" změnil? Koho za to budeme vinit?

Každý můj a náš, i když maličký krok, který jsme udělali s láskou, může mít u Boha velkou hodnotu, i když se může zdát, že k ničemu nepřispěl. Rostoucí víra nám pomůže pak udělat ještě jeden a pak další a překonat obavy a možná i neporozumění. I Ježíš nás povzbuzoval kráčet za láskou přesto, že ne vždy vykonané dobro bude oceněno, a možná někdy i kritizováno, nepochopeno...

Je třeba dělat konkrétní kroky... možná i maličké. Zaměřit se více na to, aby se náš příbytek jevil jako příbytek "otevřený" a pohostinný, ne jako příbytek uzavřený před ostatními. Ať si přijdou sousedovy děti k nám udělat úkoly - nejen ty šikovné a dobré, ale i ty, které to nejvíce potřebují. Proč nenabídnout

dětem, které jsou u nás, svým i sousedovým, koláč nebo ovoce? Pozvat sousedy k nám, možná jen tak popovídat si a možná přečíst si spolu Bibli... Pojdme je navštívit, když jsou nemocní, když prožívají nějakou těžkou situaci nebo když zažívají něco radostného, abychom se s nimi radovali... Někdy možná stačí zavolat...

Někdy stačí upřednostnit oslovení souseda, když nám chybí stroužek česneku, aby nám ho půjčil, než utíkat do obchodu, abychom si ho hned koupili. Je to příležitost udržovat sousedské vztahy a být si nápomocní v dobrém i ve zlém.

Na některých místech je "otevřená" rodina revoluční, prorockou a konkrétní skutečností, která je nesrovnatelná s mnoha "velkolepými" společenskými aktivitami, o kterých se často sní.

Pátý kruh obsáhne příbuzenství, se kterým má pár sice přirozené vztahy, ale vždy je zde prostor pro zlepšení, aby vytvořený vztah nebyl jen o "pokrevním příbuzenstvu", ale aby byl protkán i duchovním příbuzenstvím, které pramení z Boha, čili skutečným přátelstvím. Mnohým je zatěžko mít dobré vztahy s příbuznými. To, že jsou příbuzní, jim nějak nestačí na vztah. Jiní to zase zvládli, protože se snažili vztahy postavit na přátelství. Stali se přáteli, spolupoutníky životem.

Jak můžeme vidět, kladli jsme velký důraz na to, co se již v rodinách nebo nejběžnějších domácích činnostech dělá. To proto, že dobře vykonávat manželské a rodinné "povinnosti" není jednoduchá věc. Určitě to má svoji vysokou hodnotu z pohledu náboženského, společenského i politického. V Božím plánu bylo určitě víc, než stvořit vyzáblou rodinu a příbytek rodin, podobný jednoduché noclehárně, kde se nic neděje!

Pár apoštolátu a otevřenosti

Když jsme dosud kladli důraz na "nitro" domácího prostředí, nedělali jsme to proto, abychom naváděli uzavřít se jako ježek do svého soukromí. Je pravda, že "milovat bližního" znamená v první řadě milovat osoby, které jsou reálné po našem boku. Ale pak se "bližním" stává každý, koho náhodně potkáme, nebo se ocitne v naší blízkosti. I když je možná daleko, může se stát naším "bližním" prostřednictvím novin či televize.

Proto Jan Pavel II. vyzýval křesťanské rodiče, aby "skoncovali s individualistickou etikou" (FC 44). "Takto budou moci křesťanští rodiče rozšířit svou lásku i za hranice tělesných a pokrevních svazků tím, že budou pěstovat svazky, které mají duchovní kořeny a rozvíjejí se konkrétní službou dětem jiných rodin, často zbavených i těch nejpotřebnějších věcí" (FC 41).

Duchovní plodnost se může stát skutečností a zároveň i povinností, hlavně když manžele již nezatěžují vnitřní problémy, které jsou obvykle překážkou pro angažovanost navenek. Často jsou takovými "problémy" malé děti, které mladým rodičům pohltnou všechn čas a lásku. Jindy jsou to problémy se zdravím, prací, bydlením nebo financemi. I papežský dokument na to bere ohled, když říká: "hlavně časem, kdy děti odrůstají".

V každém případě je důležité, aby angažovanost směrem navenek byla oboustranně přijata a byla vykonávána v klidu. Otevřenost může být pro někoho dobrým prostředkem, jak překonat vnitřní obtíže, pro jiné může být zdrojem rostoucího napětí mezi manžely nebo odcizení se, zvláště pokud rozhodnutí neudělali společně. Každý pár si najde tu správnou cestu, pokud se s pokorou postaví před Boží přítomnost a nechá si poradit, například od duchovního vůdce.

V oblasti dobročinnosti se "apoštolát rodiny šíří skutky duchovního a tělesného milosrdenství na jiné rodiny, zejména na ty, které více potřebují pomoc a oporu, na chudé, nemocné, staré, tělesně a duševně postižené, sirotky, vdovy, opuštěné manželky nebo manžele, svobodné matky a na ty ženy, co se pro těžkou situaci, ve které se nacházejí, chtějí vyhnout porodu apod." (FC 71). Říkáme tomu "adopce páru".

Manželská angažovanost se může rozšířit i na účast a aktivní spolupráci v životě Církve při pořádání katechezí, liturgie, dobročinnosti či misích. Může dělat i zvláštní činnost, kterou církev konečně začala zjevně uznávat, a to pastoraci rodin. V ní by nikdy neměl být přítomen vnější přístup a nacvičená choreografie, ale zainteresovaný a rozhodný přístup páru. Některé aktivity s dospívajícími dětmi, se snoubenci, s manželskými páry mohou mít vynikající výsledky díky

přítomnosti animátorského manželského páru. I toto je poklad, který zůstal během staletí ukrytý, charisma, které bylo pouze minimálně akceptováno, talent, který Církev zatím velmi málo využila... a bohužel na svou škodu!

Další specifická služba, kterou může manželský pár pomoci struktuře Církve i struktuře státu, je pomoc při upoutání pozornosti na problematiku rodinného života. Dokonce může přispět, aby struktury přijaly rodinný styl a vzdaly se masového, všeobecného přístupu, který zanedbává člověka. Jinými slovy, vnést do politiky myšlenku, které "zžitkují" manželství a nebudou ho utlačovat, jako je tomu po desetiletí...

Ale... a proč si nepohrát s myšlenkou, že by rovnou páry mohly zastávat různé

pozice v oblasti bez nutnosti vystupovat navenek jako jednotlivci? Určitě je někdy nutné provádět některé věci samostatně, ale mnohdy se už vyhodnotilo, že je výhodnější být spolu jako pár... a často to zlepší i výsledek práce!

"Jako v začátcích Církve Akvila a Priscila vystupovali jako misionářská dvojice, tak i dnes Církev dokazuje svou stálou svěžest a neustálý rozkvět přítomností křesťanských manželů a rodin, co jdou alespoň na určitou

dobu do misijních oblastí hlásat evangelium a sloužit lidem s láskou Ježíše Krista" (FC 54).

Na závěr se můžeme podívat na křesťanskou lásku, která pramení ze svátosti manželství a která je ve své přirozenosti neobsažitelná a proudící.

Tato křesťanská a otevřená láska je plodem křesťanského zrání. Nestačí se zamilovat, následně vzít a máme ji. Je třeba v páru společně růst a zdokonalovat se, aby rozkvetla a mohla se šířit. Na odplatu v každém páru, který se bude snažit růst, bude přetvářet samotnou manželskou lásku a bude důvodem, proč se nevyčerpá a nezeslábne, ale bude nacházet vždy novou sílu na obohacení a obnovení. Je to stejné jako u mateřského mléka, které se obnoví a doplňuje v závislosti na tom, kolik se z něj rozdá!

INDIVIDUÁLNÍ PRÁCE A PRÁCE V PÁRU

Nejdříve se každý z partnerů samostatně zamyslí, zavzpomíná a zapíše si odpovědi na následující otázku (7 - 8 minut).

- ? *Angažujeme se i navenek? Jak?*
- ? *Přináší to pozehnání nebo napětí pro naši rodinu?*
- ? *Přijali jsme rozhodnutí angažovat se navenek společně, nebo jsme to udělali, jak kdybychom byli svobodní i přesto, že jsme oddáni?*

Následně si vyměníme poznámky nebo si řekneme, co jsme si rozmysleli, a začneme dialog v páru v duchu pravidel správného naslouchání (tak jako vždy...).

Pozor, nesklouzněte do vzájemné kritiky, ale pomáhejte si vhodnými otázkami.

(Duchovní obnova v teple domova)

52 JEDNODUCHÝCH ZPŮSOBŮ JAK S DĚTMI MLUVIT O VÍŘE

13.

PROCHÁZÍME ŽIVOTNÍMI ZMĚNAMI

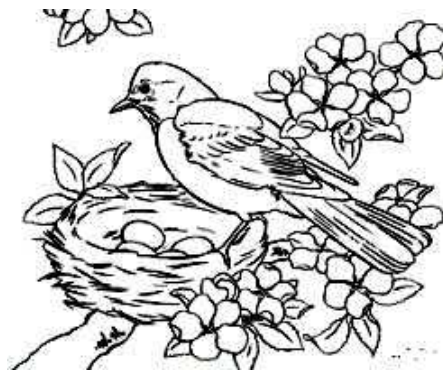
Učení víry

- V Bohu máme nový život.
- Iniciační svátosti nám pomáhají zvládnout životní změny.

Podněty na poučení z každodenního života

- Když se vaše manželka chystá zpět do práce po delší mateřské dovolené (nebo manžel, pokud tuto roli zastával on).
- Když do vaší rodiny přibude nebo ji opouští člen domácnosti - dítětko nebo prarodič; (Může se to týkat i oblíbeného domácího zvířátka).
- Když starší sourozenec odchází na internát nebo se stěhuje z rodičovského domu.

Z okna domu sledovala máma se svými dětmi párek ptáčků, jak si budovali nové hnízdo. Časem se v něm objevila malinká vajíčka, která ptáčci pečlivě udržovali v teple. Úzkostlivě cvrlikali, když se člověk nebo nějaké zvíře přiblížili k hnízdu příliš blízko. Když nastal čas, z vajíček se vylíhla droboučná ptáčata. Jaro se přehouplo do léta, malí ptáčci vyrostli a naučili se létat. Jednoho dne byli pryč; zůstalo po nich jen prázdné hnízdo.

Příroda je velmi bohatá na různé změny. Většina změn v našem životě je zároveň i změnami v duchovním životě. I když velkých změn se nejednou obáváme, rodí se při nich vždy něco nového. Jako křesťané slavíme tyto životní změny prostřednictvím svátostí. Přijímáme skrze ně Boží milost a v případě tří svátostí - křtu, biřmování a Eucharistie - i nový život v Bohu.

Začátek rozhovoru

Čeká v této době vaši rodinu nějaká významná životní změna? Zeptej se své dcery nebo syna, jak se cítí, když se v jejich životě něco mění nebo se má změnit později. Vysvětli jim, že změna je přirozenou součástí života a že každá větší změna je příležitostí k obnově a znovuzrození. Řekni svému dítěti o svátostech Církve, které díky potřebným milostem tvořících jejich podstatu pomohou vaší rodině poradit si s každou životní změnou.

Jak navázat na téma

Pokud se ti zdá, že rozhovor s tvou dcerou nebo synem vážne nebo se nevyvíjí žádaným směrem, snaž se změnit téma. Nejlepší je odložit ji na jindy. Ty si zatím v duchu projdi, co se stalo, a pouvažuj nad svými pocity.

Ve které části rozhovoru jsi začal mít pocit, že se svým dítětem nejsi "naladěn na stejnou vlnovou délku"?

- Již od samého začátku? V tom případě zkus trochu pozorněji odhadnout náladu a připravenost syna nebo dcery na rozhovor.
- Po tom, jak ti dítě řeklo na něco svůj názor? Tvé vlastní očekávání zřejmě v tomto případě ochromilo tvou schopnost pozorně naslouchat.

- Když jsi nedokázal odpovědět na otázky svého dítěte? Zapamatuj si, že jediná odpověď, kterou v takovém případě každý bez problémů přijme, je tato: "Nevím. I já se stále ještě učím. Víš co, popřemýšlím nad tím a odpovím ti později." A neboj se nadhodit toto téma opět ve vhodnějším čase, nebo pokud je to nutné, omluvit se svému dítěti.

POVZBUZENÍ PRO VÁS

Doporučené čtení z Písma svatého

Petr mluví o křtu v Duchu a o následování Ježíše: Sk 2, 38.

Co na toto téma říká Církev

Díky iniciačním svátostem se stáváme členy Katolické církve. Toto členství nás opravňuje žít novým životem v Kristu a ve společenství naplněném Duchem Svatým.

Křest je iniciační svátost, která nás přivádí do společenství věřících. Křest z nás smývá dědičný hřích a roubuje nás na Krista: je to začátek našeho života jako nového stvoření; začátek cesty ve šlépějích Ježíše Krista.

Biřmování je svátost, díky níž vstupujeme do plnějšího života v Duchu Svatém. V této iniciační svátosti dostáváme pečeť Ducha Svatého, čím nás ještě plněji začleňuje do Krista. Biřmováním začínáme žít životem oddaným službě; životem plným práce na příchozím Božím království.

Eucharistie je iniciační svátost, která po křtu a biřmování završuje naše začlenění do Církve. Kristus se nám v Eucharistii dává jako posilující pokrm na naší životní cestě. Eucharistie představuje vždy nový začátek; trvalou obnovu Kristova života v nás.

Krátká modlitba s dítětem

Rozmlouvejme s Bohem a naslouchejme mu; děkujeme mu za dary jeho milosti:

Děkujeme ti, Bože, za dar milosti,
kterou mi dáváš nový život.
Pomoz mi, prosím, být ti stále nablízku.
Amen.

Co jsme prožili

Ekonomická rada farnosti

K 31. prosinci 2015 skončilo volební období ekonomické rady farnosti. V první polovině ledna proběhly v jednotlivých farnostech volby a v neděli 14. února 2016 po mši svaté byly předány pověřovací dekrety nově zvoleným členům ekonomické rady. Členy ekonomické rady jsou:

Farnost Dolní Loučky: Anna Mašková, Jaroslav Štěpánek, Pavel Jašek,
Vlastimil Caudr

Farnost Olší: Jiří Buček, Michal Bednář

Farnost Žďárec Jaroslav Valík, Vladislav Fic, Ladislav Matoušek

Funkční období nově zvolené ekonomické rady je 5 let.

Ostatky v Dolních Loučkách

"Ostatkové Televarieté vysílá Kulturní spolek Dolní Loučky"...
V tomto duchu se nesla večerní zábava, ale začněme pěkně od začátku.

Kulturní spolek ve spolupráci s farností pořádaly 6. února ostatky, masopust neboli fašank. V 9:00 se vydal obcí průvod masek, aby pozvaly na večerní zábavu a pochovávaní basy. A šlo se pěkně zvesela; s hudbou, zpěvem a tancem. Cestou se maskám dostalo vlídného přijetí a pohoštění. Ostatkový průvod doprovázeli někteří místní obyvatelé.

V 19:00 začala v Orlovně zábava. K tanci a poslechu zahrála hudební skupina "Echo". Tombola byla opravdu hodnotná. Na stolech bylo připraveno pohoštění od našich hospodyněk. Nálada byla výborná, vystoupení členů Kulturního spolku Dolní Loučky v různých scénkách pobavilo a přispělo k dobré atmosféře celého večera. Něco pro zasmání si připravili i chlapi z Podivína. Ani pan farář nezůstal stranou této zábavy.

O půlnoci však všechno veselí a bujaré radovánky skončily. Byla pochována basa, ze které vystoupil duch na znamení 40ti denní postní doby. Tehdy bychom se měli ztížit a více se zamyslet nad utrpením Ježíše Krista na jeho křížové cestě, nad utrpením, které nám přineslo spásu.

Upřímné poděkování patří všem organizátorům, všem sponzorům, kteří přispěli do tomboly hodnotnými dary. A také dobrému Bohu, který nad celou touto akcí držel svou mocnou ruku.

Jana Jurná

Pohled do historie

V dnešním pohledu do historie žďářské farnosti se budeme věnovat roku 1958. Od 1. 9. 1957 byl farářem ve Žďarci P. Bohumil Pešek. Rok 1958 byl především rokem oprav (kostela, fary i hřbitova), které započaly již v roce 1957 a pokračovala pak i v roce 1959. Poprvé se farní kronice objevují fotky (společně pro roky 1958 a 1959), které zachycují práce na opravě kostela.

Léta páně 1958

Bylo pozlaceno ciborium a kalich nákladem faráře. Ke dveřím na kůru byl namontován zavírač a u varhan byly vyměněny pedály, poněvadž dosavadní byly ztrouchnivělé.

Dne 15. ledna 1958 zemřel bývalý farář žďářský P. Filip Macek na odpočinku v Rojetíně. Pohřeb se konal 18. ledna. Smuteční obřady a requiem sloužil

Chlív před opravou

J. M. Dr. Josef Kratochvíl kapitulní vikář, spolu-žák zemřelého. Kázání měl P. Ondřej Damborský, farář v Doubravníku. Se zemřelým se rozloučil J. M. Dr. Josef Kratochvíl a za farníky administrátor Kněží, kterých bylo 18, byli na obědě na faře. Všechnu přípravu k pohoštění dodal p. Kořa z Víckova, příbuzný † pana faráře.

K zaopatřování nemocných byla zakoupena nová bursa a sáček na sv. oleje.

Elektrický motor byl zasazen do nových ložisek a umístěn na věži. Měch byl posunut do rohu kůru, zhotoveno vzduchové vedení pod podlahou a přeladěny varhany.

Místní požárníci uspořádali o masopustě ples a maškarádu. Čistý výnos byl věnován an opravu kostela 6.900 Kčs. Socha P. Marie lurdské byla renovována

fy bří Kotrbové v Brně a byla po dobu májových pobožností umístěna na hlavním oltáři.

V jarních měsících rozebral a pořezal administrátor s hospodyní bývalou farní stodolu, která byla v desolátním stavu. Její odstranění nařídil ONV v Tišnově.

Vidi in visitatione canonica 7. 5. 1958 Josef Válka
Děkan

Dne 5. května 1958 bylo započato s generální opravou kostela Okresní stavební podnik v Tišnovně přeložil krytinu na celém kostele, doplnil novou krytinu, vyměnil staré laťoví, upravil úžlabí, na římsu byla dána nová prkna.

Omitání kostela

Oprava stála 7.908 11 Kčs. KNV v Brně poskytl státní příspěvek 5000 Kčs. 12. května bylo započato s opravou fasády kostela. JZD Víckov zapůjčilo míchačku na maltu, lihovar v Rojetíně elektrický kabel. Zednickou práci z větší části zedníci OSP z Tišnova po práci. Oprava si vyžádala nákladu 12.677 Kčs. Klempíři vyspravili a částečně vyměnili okapové roury. Dvojí nátěr rour a postraních střež provedl administrátor s hospodyní.

Malíři vytónovali vnitřek kostela. Poněvadž poslední tónování bylo provedeno hlinkou, práce s vápnem přestože bylo 6 let staré byla velmi obtížná. Na střechu byly namontovány nové hromosvody a svody i s uzemněním za obnos 2 640 Kčs.

Na opravě kostela se zúčastnila celá farnost. Svépomocí se odpracovalo 6000 hodin. Oprava byla skončena 3 dny před sv. Petrem a Pavlem. Bylo odklizeny lešení a ženy kostel důkladně očistily a umyly. P. Melichar zhotovil nové dveře na kůru a skříňku na noty. Firma Kotrba zhotovila 4 nové podstavce pod sochy. Pan Fic z Tišnovské Nové Vsi daroval 2 důkladná

a praktická škrabadla na čištění obuvi. Administrátor pracoval po celou dobu oprava nejméně 8 hodin denně. Rovněž hospodyně se velmi činně zúčastnila prací.

Po skončené opravě kostela se okamžitě přikročilo k opravě místního hřbitova, přestože je v majetku MNV. Administrátor pomáhal MNV organisovat práce, pomáhal fyzicky a vybízel farníky, aby přiložili ruce k dílu. I tato oprava byla šťastně provedena.

Během prázdnin administrátor očistil a zbavil kůry prkna z lešení. Na farní budově byla provisorně opravena střecha. Byly opraveny pilíře a p. Melichar zhotovil nová vrata z farních desek.

Práce u míchačky

Úroda byla pěkná, práce pro nepříznivé počasí se hodně zpožďovaly. Po 2 neděle byla vyhlášena národní směna, bohoslužby v důsledku toho přeloženy na 7 h ráno a 7 hod večer. Účast na nedělních mši sv. nebyla nejlepší. Nejhorší docházka se projevovala u dospělých farníků, zejména maminek, které prý musí vařit. Náboženský život je celkem povrchní. Potrpí se na okázalosti a průvody ale život eucharistický klesl téměř na bod mrazu.

24. září se konala pouť na Vranov. Účastnilo se 300 farníků. Dne 9. října 1958 v ranních hodinách zemřel sv. Otec Pius XII. Pohřben byl 13. 10. 1958 ve večerních hodinách.

V konkláve kardinálů byl dne 28. října 1958 zvolen novou právoplatnou nejvyšší viditelnou hlavou Církve Angelo Guiseppe kardinál Roncalli patriarcha benátský, který přijal jméno Jan XXIII. Narodil se 25. listopadu 1881 v Sotto il Monte v diecesi Bergamo v severní Itálii jako syn zemědělského dělníka. Na kněze byl vysvěcen 10. 8. 1904 byl profesorem církevních dějin v bergamském semináři, odkud byl roku 1921 povolán do Říma, kde působil v Kongregaci de Propaganda fide. Na biskupa byl vysvěcen 19. března 1925. Působil jako apoštolský delegát v Bulharsku, Turecku a Řecku. Kardinálem byl jmenován v konsistoři 12. ledna 1953 a 15. ledna 1953 se stal patriarchou benátským, kde působil do svého zvolení papežem.

Na podzim byly namontovány na přístěnky u kostela nové okapové roury p. Žákem z Vel. Bíteše za 1.200 Kč, a do kostela byly darovány nové koberce místo dřevěné už nevyhovující podlahy v ceně 1500 Kčs.

Vánoce byly deštivé. Varhaník pan Kouřil nacvičil Rybovu vánoční mši. Na varhany hrál p. Rudolf Kvasnica t. č. dirigent karlínské opery. Provedená mše se všem velice líbila.

Rok 1958 byl rokem plodné práce na opravě kostela.

Zpracoval: R. Mašek

Lidové zvyky a obyčeje v březnu

Tak, jak je popisuje Vlastimil Vondruška ve své knize.

12. březen - Sv. ŘEHOŘ I. (VELIKÝ) - Z poloviny 19. století je dochován

popis “řehořských voraček” z Klatovska: “Mladí lidé v onom čase na jednom místě v obci se sejdou, člověka dlouhou slámou žitnou a pšeničnou od paty až do hlavy ovinou a ovážou, na hlavu mu čepici ze slámy do špičky upletenou postaví; na obličej škrabošku připnou neb mu obličej počerněj, aby nebyl k poznání. Potom v průvodu s ním při hudbě a zpěvu, jásání a vejskání chodějí po vsi, od domu k domu... a hospodyně s tímto mužem slaměným a mládenci s děvami v každém domě potančejí a pozpívají.” Všude dostali výslužku,

kterou společně v hospodě propili.

Český lid ho bral jako patrona školy, žáků. O jeho svátek byla v řadě měst i vsí povolena koleda učitelů.

POSTNÍ DOBA - Z hlediska lidové víry mají význam především obyčeje konané o postních nedělích. Neděle mají své pojmenování podle prvního slova introitu ve mši svaté.

1. NEDĚLE POSTNÍ (*Invocabit*)

V českém prostředí nazývaná černá, pravděpodobně proto, že během postu odkládaly zvláště ženy pestré oděvní součástky a halily se do černých šátků. Jiné označení je neděle pučálka podle pokrmu z namočeného a usmaženého hrachu. Dokonce se i maškara nazývala pučálka, pučálník.

2. NEDĚLE POSTNÍ (*Reminiscere*)

V lidovém prostředí zvaná pražná podle postního jídla pražma. Pražmo je staroslovanský pokrm, který se zhotovoval pražením nedozrálého obilí. Dokladem o oblíbě tohoto jídla jsou četné archeologické nálezy velkých pražnic.

3. NEDĚLE POSTNÍ (*Oculi*)

V Čechách zvaná kýchavná podle pověry, že kolikrát kdo tuto neděli kýchne, tolik roků bude ještě živ; jinde, že za tolik let umře. - Dříve existoval druh středověkého moru, jehož onemocnění se projevovalo kýcháním.

4. NEDĚLE POSTNÍ (*Laetare*)

V náboženství, stejně jako v tradičním zvykosloví, měla zvláštní postavení, neboť toho dne bylo možno uvolnit postní kázeň. Výrazem byla i krátkodobá změna barvy rouch v kostele - dosavadní fialová byla nahrazena růžovou. - Od úlev povstal název družebná neděle. Mládeži bylo povoleno sejít se na návsi a poveselit se. Název družebná se vykládá od družby, neboť právě o tuto neděli chodíval družba se ženichem navštívit dům, do něhož chtěli přijít o velikonoční pomlázku na námluvy.

5. NEDĚLE POSTNÍ (*Judica*)

Neděle smrtelná či smrtná (někdy i černá) byla těsně před velikonoce; v kostelech se na oltářích zahalovaly kříže. Je to zřejmě tradice sahající až do starokřesťanských počátků života svaté Církve. - O smrtelné neděli byl obecně ve slovanském světě rozšířen zvyk vynášení smrtky, jež však nemělo s křesťanskou liturgií žádnou spojitost. Původ tohoto zvyku je třeba hledat již v pohanských dobách, kdy byl nejspíše spojen s koncem zimy a počátkem jara. Figurka smrtky se obvykle zhotovovala z hadrů a slámy, často měla bílou

režnou košili, někdy velké korále z vyfouknutých vajíček, obličej pomalovaný barvou, zavěšené ozdoby - pentle, papírové věnce, kytičky i obrázky svatých. Většinou ji nesli na dřevěné tyči. Smrtky bývaly nejen malé, ale také velikosti lidské postavy. Mládenci a dívky ji za zpěvu vynesli ze vsi a svrhli do potoka, někdy jen se skály, byla také místa, kde se zahrabávala do země. Často se potom všichni účastníci obřadu dali na kvapný útěk. Mnohde věřili, že kdo zůstane pozadu či zakopne a upadne, do roka zemře. Lidé věřili, že z domácnosti, z níž by se nikdo vynášení neúčastnil, někdo do roka zemře.

6. NEDĚLE POSTNÍ (*Palmárům*)

Květná neděle je dnem v němž se připomíná památka Kristova vjezdu do Jeruzaléma. S tím se v řadě zemí, především v Německu a Rakousku, ale místy i u nás, pojilo procesí, v němž se na památku této události táhl dřevěný osel na kolečkách, na němž seděla figura Krista nebo dokonce přestrojený člověk.

V krajích, kde rostou palmy, se na paměť světily palmové listy, u nás převzaly tuto funkci větvičky jívky "kočičky". Se svěcenými kočičkami se prováděly rozmanité praktiky, hraničící z hlediska Církve až s pověrou. Posvěcené kočičky se zastrkovaly za domácí kříž ve světnici, za svaté obrázky nad stolem, staré se pálily. Kočičky se také zapichovaly na okraj pole k ochraně úrody, dávaly se do sklepa, aby chránily "před jedovatými", někde lidé dokonce jednu až tři posvěcené kočičky polykali na ochranu před bolestmi krku a zimnicí. Také se jimi vytíraly oči, aby nebolely. - Obchůzky s "litem" se mnohde přenášely ze smrtné neděle na Květnou, stejně jako i vynášení smrti. - Lidé v ten den na sebe oblékali nejlepší či nové šaty, v okolí Hořic se každý snažil mít alespoň jeden kus oděvu nový. Ve vsích okolo Městce Králové vymetali ze stavení zelenými ratolestmi neřest. Nesmělo se péct, aby se nezapekl květ, protože potom by se neurodilo ovoce.

SVATÝ TÝDEN

Sazometná středa. Středa před Božím hodem velikonočním patří liturgicky ještě k postní době. V lidovém prostředí se jí říkávalo škaredá, sazometná či smetná, protože se toho dne vymetaly komíny. Škaredá prý pochází od toho, že se Jidáš škaredil na Krista; proto se podle lidové víry nesmí nikdo toho dne mračit, jinak by se škaredil po všechny středy v roce.

Zelený čtvrtek

Toho dne se měla jíst zelená strava (špenát, různé druhy zelí), aby byl člověk celý rok zdravý. Kostelní zvony zní toho dne při mši naposledy, pak umlknou až do Bílé soboty, "odlétají do Říma". Mnohde existovala pověra, že když naposledy zvoní na Zelený čtvrtek zvon, má člověk cinkat penězi, aby se ho držely. Jinde zvonili paličkou o hmoždír, aby stavení opustil hmyz a myši. - Hlas zvonů nahrazovaly o velikonocích nejrůznější klapačky, řehtačky - nejen malé do ruky, ale především na jihovýchodní Moravě i velké klapačky na trakařích. Jejich hluk se rozléhal po celé vesnici, na mnoha místech se říkalo, že děti ho-ní proradného Jidáše. Na Zelený čtvrtek vstávaly hospodyně časně, aby zametly dům ještě před východem slunce; smetí se odnášelo za humna či na křižovatku cest, aby se v domě nedržely blechy. Kdo prý snědl před východem slunce pečivo nebo chléb pomazaný medem, bude bezpečný před uštknutím hadů a žihadly vos a sršňů. Med měl ve velikonočních pověrách vůbec zvláštní místo. V podhůří Orlických hor házeli lidé do studní chléb namazaný medem, aby se v nich celý rok držela voda. - Odpoledne bylo zakázáno pracovat. - V okolí Hořic bylo zvykem, že se proutkem svěceným na Květnou neděli doma šlehalo po podlaze a peřinách, přitom se volalo: "Ven hosti - bez kosti." Tak se zaháněly blechy. - Po západu slunce vykropil hospodář svěcenou vodou z nového dosud nepoužívaného hrnečku dům i jeho okolí. Obvykle nesměl kropit rukou, ale věchýtkem slámy; tak chránil obydlí před čarodějnicemi.

Velký pátek

Lidé vstávali před východem slunce a odcházeli se omýt k potoku, aby byli uchráněni před nemocemi. Někteří se ve vodě i potápěli, mládenci z okolí Volyně se pokoušeli vytáhnout ze dna v ústech oblázek, který pak hodili levou rukou za hlavu, což chránilo proti bolestem zubů. Děvčata zase stírala v osení rosou, aby byla chráněna před sluncem. - Hojně rozšířený zvyk, zvláště v krajích s rozvinutou plátenickou výrobou, bylo předení pašijových nití. Kdo měl na šatu alespoň několik stehů ušitých těmito "čarovnými" nitěmi, byl uchráněn před uhranutím i zlými duchy. Košile ušitá z plátka takto upředěných nití chránila před bleskem. Řada pověr byla spojena s vírou v čarodějnice a hledáním ochrany před uhranutím. Na Velký pátek se nemělo nic půjčovat z domácnosti, protože s takovými předměty by se dalo čarovat. Především na

dojačku a sítko k cezení mléka měly hospodyně dávat bedlivý pozor, pokud chtěly ochránit krávy před nečistými silami. Nesmělo se hýbat zemí, proto se nepracovalo na poli ani v sadu.

Nesmělo se také prát prádlo; pradelny říkaly, že by ho místo do vody namáčely do Kristovy krve. S Velkým pátkem byla spojena víra v magickou sílu země a zázraky, které se toho dne dějí. Podle lidové víry se země otevírala, aby odhalila na krátkou dobu ukryté poklady. Jinde věřili, že mohou na souš vycházet z vody vodníci a prohánět se na koních.

Bílá sobota

V mnoha vsích byl zvyk, že se doma uhasila všechna ohniště. Před kostelem vložila hospodyně na hraničku vlastní polínko, a když kněz oheň posvětil, vzala žhavý oharek domů a zažehnala jím oheň nový. Z ohořelých dřev se zhotovovaly křížky, které věřící nosili do pole, aby dobře rodilo; popelem z posvěceného ohně se sypaly louky. Někde bylo zvykem dávat uhlíky za trám domu na ochranu před požárem.

BOŽÍ HOD VELIKONOČNÍ

V rámci svátku se provádělo okázalé svěcení velikonočních pokrmů - beránka, mazance, ale také vajec, chleba a vína. Toto svěcení mělo kromě symbolického významu i praktický podtext. Po období dlouhého půstu by mohl náhlý přechod k tučné stravě přivodit obtíže. Proto se světily určité pokrmy, které měly tělo na návrat k běžné stravě pozvolna připravovat. - Na Chodsku jedli věřící pokrm posvěcený v kostele vždy stoje. Pokud kdokoli přišel do stavení, ať vrchnost nebo žebrák, dostal kousek z posvěce-

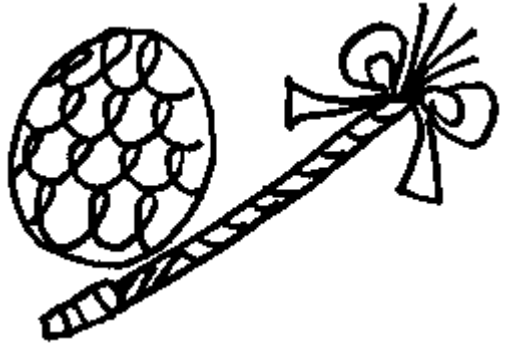

ného jídla. Ve východních Čechách obětoval hospodář kus svěceného mazance, vejce a víno zahradě, poli a studni, aby byla dobrá úroda, hojnost ovoce a zdravá pitná voda. Na Šumavě lidé věřili, že vzpomínka na to, že člověk jedl o Božím hodu velikonočním posvěceného beránka, pomůže nalézt ztracenou cestu zbloudilci v lesích.

PONDĚLÍ VELIKONOČNÍ

Z hlediska zvyků českého lidu bylo nejvýznamnějším dnem velikonočního cyklu pondělí velikonoční, i když se k němu žádné významné liturgické úkony neváží. Toho dne se odbývala pomlázka, velikonoční hodování, mrskut (proto

“mrskaný pondělek“. Zvyk sám je zřejmě velice starého původu, stejně jako zdobení vajíček - kraslic. Původně šlo zřejmě o magický obřad, jehož se účastnili dospělí, teprve časem se posunul do polohy zábavy. - Dům od domu chodívali mládenci za děvčaty, později hlavně děti, se spletenými pomlázkami (dynovačkami, mrskačkami, šlehačkami, binovačkami, na Moravě též tatary) obyčejně z vrbového proutí, zdobenými stuhami. Jimi šlehali dívky i ženy v domácnosti, vinšovali a dostávali malovaná vajíčka. Mnohde bylo zvykem, že v úterý chodila na oplátku s pomlázkou děvčata, někde místo ní polévala chlapce vodou, aby byli svěží. - V mnoha vsích bylo prastarým obyčejem číhat na děvčata v pondělí zrána a vyšlehat

je, aby byla celý rok zdravá, veselá a pilná. Na Chodsku i na Boleslavsku vyšlehal hospodář všechnu čeládku i rodinu, aby nebyli líní. Lidová legenda z Blešna u Hradce Králové vysvětluje vznik tradice malovat velikonoční vajíčka: Když Ježíš se svatým Petrem chodili po světě, přišli do jednoho statku a poprosili hospodyni o kousek chleba. Ta však neměla v celém stavení ani skývu. V tom uslyšela kdákání slepice, seběhla ke kurníku a našla vejce. Upekla ho v teplém popelu a jím nakrmila oba pocestné. Když odešli, chtěla smést koštětem pohozené skořápky. Jaké bylo její překvapení, když uviděla, že se proměnily ve zlato. Selka potom každého pocestného častovala vejci, ale žádná skořápka se ve zlato neproměnila. Časem začala vejce rozdávat na výroční den návštěvy oněch dvou pocestných.

Spojení obrázku zajíčka se svátkem velikonoce nemá dlouhou tradici, ujalo se koncem 19. století a rychle se rozšířilo. Vychází z německého prostředí, v českém ji rozšířila povídka K. Schmidta “Kraslice”, v níž vykládá, že kraslice snáší v poli pro mravné děti zajíček. Od té doby se začali zajíčky objevovat v cukrárnách, pekárnách, papírnictví na nejrozmanitějším zboží.

PRO DĚTI

Na cestě

s třetím Božím přikázáním

nám správný směr budou ukazovat příkazy Desatera.

3. Pamatuj, abys den sváteční světil.

Úkol

Na hodině náboženství dostali žáci zvláštní úkol - zeptat se lidí, co pro ně znamená neděle. Marek, který obdivoval práci novinářů, byl nadšený. Vytáhl blok a tužku a rozhodl se, že začne hned "zostra" - tak, jak to viděl v jednom napínavém filmu. První na ráně byla jeho starší sestra Anička, dlouhorruká čtrnáctka.

"Neděle? Pff! Nuda. A depka. Hlavně odpoledne. To se už blíží škola. Řeknu ti, nemám ráda neděli," jakoby na důkaz se zachvěla a pomalu začala natahovat žvýkačku na ukazováček pravé ruky. I Marek se otrásl, aby ze sebe shodil tu lepkavou nudu a vydal se do kuchyně. Máma právě chystala večeři:

"Neděle - to je dopolední honička - je třeba uklidit, navařit, upéct a mezitím stihnout i kostel. Po obědě - to zas třeba umýt nádobí a dále obskakovat odpočívající rodinu."

"Neděle je fajn!" Řekl otec tak rychle, jak vešel do kuchyně, "alespoň každá druhá. Tehdy je přece Formule I!" vesele se usmál a za zády se podíval mámě do hrnce.

Marek si představoval odpovědi jinak. Trochu zklamaný zaklepal na dveře babiččina pokoje. Zeptá se i jí. Jenže, co už může říct? Je nemocná. Nemůže dobře chodit. Tak prožívá dny ve svém pokoji. Jeden den jako druhý.

"Neděle?" Zopakovala babička vnukovu otázku. Oči se jí při tom rozzářily radostí. "Víš, neděle je dnem našeho Pána. Každý den tu sedím a říkám mu o svých trápeních a bolestech. V neděli však přijde první on - Pán Ježíš. Pan farář mi ho přinese v Eucharistii. Neděle je pro mě dnem té nejvzácnější návštěvy."

Babička zmlkla a Marek se potichu vytratil z pokoje. Už věděl, jak napíše svůj úkol.

- ◆ *Neděle nazýváme dnem Páně. Je to den, kdy jsme povinni účastnit se mše. Rovněž se mají zachovávat i zasvěcené svátky. Vyjmenuj zasvěcené svátky, kdy jsme povinni účastnit se mše*
- ◆ *Zároveň je neděle i dnem, kdy bychom měli odpočívat. Nejde však o žádnou nudu! Měli bychom si najít čas pro nemocné a staré lidi. Je to den přemýšlení, ticha, vzdělávání se a meditace. Je to opravdu den Páně.*

Pokud vyloučit naše tajemku, dozvíš se, jak se den Páně řekne latinsky.

1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					

1. Prorok, který vyložil sen krále Nabuchodonosora, a kterého hodili do jámy lvové.
2. Prorok, který předpověděl příchod Mesiáše - Ježíše Krista.
3. Město, kam po vzkříšení Pána Ježíše putovali dva učedníci.
4. Mocný Izraelita, jehož síla spočívala v neostříhaných vlasech.
5. Filištínská žena, která vyzradila tajemství Samsonovy síly.
6. Bratr rybáře Šimona Petra, jeden z dvanácti apoštolů.
7. Vůdce Izraelitů, který je vyvedl z Egypta a uvedl do zaslíbené země.
8. Syn Abrahama a Sářiny služky Agar, nevlastní bratr Izáka.
9. Hlavní město Asýrie, kam poslal Bůh Jonáše, aby varoval jeho obyvatele před Hospodinovým hněvem.
10. Pozdější jméno Jakuba ve Starém zákoně a jeho potomků, které dostal po zápase s andělem.
11. Společenství věřících, které se vytvořilo kolem apoštolů po Letnicích.
12. Hora, na které se zachytila Noemova archa, když opadly vody.

Co nás čeká

V církevním životě

Zpovídání před Velikonocemi

v *Dolních Loučkách*: v neděli 20. března 14:30 - 16:00

v *Oliši*: v pátek 18. března 15:00 - 16:00

ve *Žďarci*: v sobotu 19. března 9:30 - 11:00

25. března - Velký pátek

Tento den, památka umučení Páně, je dnem přísného půstu (půst od masa a půst „újmy“ - jen jednou za den úplné nasycení). Tento přísný půst jsou povinni zachovávat dospělí od dokončeného 18. roku věku do dokončeného 59. roku věku. Mladiství od 14. do 18. roku a starší nad 59 let se mají v tyto dny zdržet jen masitých pokrmů, ale dávku jídla si nemusí krátit. Nemoc, těžká tělesná práce a jiný podobný vážný důvod od újmy v pokrmu osvobozují.

Pořad bohoslužeb ve Svatém týdnu

Ve všech farnostech budou bohoslužby ve stejný čas a to:

Zelený čtvrtek 18:00

Velký pátek 18:00

Bílá sobota 20:00

Hod Boží v obvyklý čas nedělní mše svaté

Velikonoční pondělí ve *Žďarci*: v 8:00

v *Dolních Loučkách*: v 9:30

Murphyho zákony: Fotografování mystérií

Murphyho zákon o fotografování v církevním prostředí:

Fotografové v církevním prostředí se ze všeho nejraději snaží zachytit nezachytitelné a zdokumentovat neviditelné, jako např. udílení svátostí, proměňování při mši svaté nebo zjevení Panny Marie v Medugorji.

Poznámka prof. Tomáše Marného k fotografování v Medugorji:

Dosud se nepodařilo zjistit, proč se při předem oznámených každoměsíčních zjeveních na Podbrdu spouštěla spoušť spouští vždy v momentě zjevení Panny Marie, viditelného vždycky jen pár vizionářům.

Reakce důst. pána Tlampače, organizátora poutí:

Nicméně lid Boží namačkaný ve tmě se podle blýskání blesků snadno zorientoval, kde jsou vizionáři; většinou poutníků to ke spokojenosti úplně stačí.

Nesmělá námitka zasloužilé poutnice Světlany Senzacechtivé:

Kdyby se ovšem Panna Maria rozhodla způsobit světlený zázrak jako ve Fatimě, zástup oslněný blesky fotoaparátů by její zřejmě ani neviděl.

Odborný výklad prof. Cvakala k problematice fotografování při bohoslužbách:

Fotografování při bohoslužbách (mimo křtiny, první a poslední svaté přijímání, biřmování, svatby a pohřby) signalizuje jednu z následujících možností:

- a) více či méně opodstatněnou potřebu zajistit co nejvíce fotodokumentace pro budoucí proces svatořečení a příslušné propagační publikace o působení místního duchovního správce.
- b) soukromou aktivitu některého obdivovatele z řad FAN-clubu celebrujícího kněze, která skončí v soukromém albu (v horším případě v Bibli dotyčného fanouška či fanyanky).
- c) mezi ovečkami se skrývajícího vlka v podobě paparazziho z bulvárního tisku typu Blesk, Super, Šťastný Jim, apod., shromažďujícího si kompromitující materiál pro svůj skandální článek o farářích nebo o katolické menšině v ČR.

Z knihy Murphyho zákony o církvi, Tomáš Marný z Bludovic